

„A múltban gyökerező identitás jelene és jövője”

Nemzetközi interdiszciplináris konferencia

Pannon Egyetem

Modern Filológiai és Társadalomtudományi Kar

2023. június 21–24., Veszprém

ABSZTRAKTKÖTET

BOOK OF ABSTRACTS

„The Present and Future of Identity Rooted in the Past”

International Interdisciplinary Conference

University of Pannonia

Faculty of Modern Philology and Social Sciences

21-24 June 2023, Veszprém, Hungary

Veszprém-Balaton 2023
Európa Kulturális Fővárosa

Pannon Egyetem

Modern Filológiai és Társadalomtudományi Kar

Szervező // Organizer:

Pannon Egyetem Modern Filológiai és Társadalomtudományi Kar //
University of Pannonia Faculty of Modern Philology and Social Sciences

A program a Veszprém–Balaton 2023 Európa Kulturális Fővárosa program támogatásával jön létre. // The project is supported by the Veszprém–Balaton 2023 European Capital of Culture program.

**Veszprém-Balaton 2023
Európa Kulturális Fővárosa**

Szervező- és programbizottság // Organizing and program committee:

Bátyi Szilvia, Cseh András, Ladányi István, Navracsics Judit, Parapatics Andrea,
Perjés István, Szávai Dorottya, Szentgyörgyi Szilárd, Tóth Benedek, Tóth József

Az absztraktkötet szerkesztői // Editors of the book of abstracts:

Navracsics Judit, Parapatics Andrea

Technikai szerkesztő // Technical editor:

Annus Gábor

További munkatársak // Further colleagues:

Árkovits Natália, Baloghné Simon Ágnes, Hajda Tímea,
Horváth Virág, Katona László

A konferencia honlapja // The website of the conference:

<https://mftk.uni-pannon.hu/identitas-konferencia-2023>

Veszprém, 2023

MEGHÍVOTT ELŐADÁSOK

//

INVITED SPEECHES

Plenáris előadások // Keynote speeches

GYÁNI GÁBOR

A csoportidentitás sajátos válfaja, a nemzeti öntudat

A nemzeti identitás explicit módon nem központi témája a nemzet és a nacionalizmus analitikus diskurzusának. Elsőként A. D. Smith szentelt külön könyvet 1991-ben a témának. Álláspontja szerint a nacionalizmust közvetlenül össze kell kapcsolnia nemzeti identitás fogalmával, mely utóbbi sok dimenziót sűrít magába. Az etnoszimbolista elméletalkotók mellett, a velük vitázó konstruktivisták implicit formában maguk is utalnak a nemzeti identitás fogalmára. Az etnoszimbolisták azonban ezt keveslik, mondván: a modernista nemzetelmélet hirdetői csak annak az erejéig érdeklődnek iránta, ameddig az egyetemes egyenlőség és az elvont értelemben vett szabadság jóvoltából szert lehet tenni egy ilyen öntudatra. Szerintük azonban a nemzeti vagy etnikai önazonosság-tudat nem korlátozódik a modern nemzetállamok korára, mivel már a megelőző történelmi korokban is jelen van. Előadásomban nem állítom, hogy a nemzeti identitás az egyedül érvényes csoportönazonosság-tudat; elismerem a vallási közösséggel járó csoport identitás relevanciáját is. Sőt, magát a nemzeti identitást sem tekintem tisztán szekuláris jelenségnek, jóllehet nem osztom a nemzetvallás tanát. S természetesen adottnak veszem a partikuláris társadalmi csoport identitások létét is, melyek sorában én magam a zsidó asszimiláció által veszélyeztetett identitást vizsgáltam behatóbban. Ez alkalommal viszont arra keresem a választ, hogy mennyire történeti és mennyire tisztán antropológiai entitás az ún. nemzeti identitás konstrukciója. A kérdést a vele kapcsolatos elméleti viták fényében teszem mérlegre.

etnoszimbolizmus, konstruktivizmus, történetiség, antropológiai adottság

LENART-CHENG, HELGA

Gyűjteményes személyes sorstörténetek

a 18. században és aggregált posztok a 21. században: mi a szerepük a demokráciában?

Identitásunk elválaszthatatlan az önmagunkról elmondott történetektől. A 21. században rohamosan nő azon platformok száma, ahol személyes történeteinket kollektíve megoszthatjuk. Amerikában a *The Moth*, *StoryCorps*, a *#metoo* vagy a *Humans of New York* milliókat vonzanak, nem is beszélve az úgynevezett „sztori termék”-ekről, melyeket a közelmúltban mutattak be a több mint egymilliárd felhasználóval rendelkező közösségi médiacégek. Elemzők ezt a jelenséget a kultúra „sztorifikációja”-ként írják le. Úgy tűnik, hogy egy új kommunikációs korszak küszöbén állunk, amelyben a személyes sorstörténetek kulcsszerepet játszanak majd, nemcsak mint szórakozás, hanem mint a társadalmi és politikai elkötelezettség alapvető formái.

Előadásom az első, 18. században Németországban kiadott önéletrajzi antológiáig vezet vissza a mai trendeket és a közösségi média gyökereit. A személyes sorstörténeteknek a demokrácia építésében betöltött szerepére összpontosítva egy olyan megközelítést javaslok, amely egyensúlyt teremt a felülről lefelé és az alulról felfelé irányuló perspektívák között. Egyrészt a tömeges személyes sorstörténetek valóban megerősíthetik közösségeinket azáltal, hogy alulról építkező, adatokra és megélt tapasztalatokra épülő tudást közvetítenek, valamint lehetőségeket nyújtanak új kötődésekre; így lehetővé teszik a demokrácia és közösségeink személyre szabottabb megértését. Másrészt óvatosnak kell lennünk az aggregált posztokon és az azok által generált empátián alapuló közösségépítés naiv ünneplésével kapcsolatban. Fel kell ismernünk a felülről lefelé automatizált, algoritmikus aggregációk veszélyeit, amelyek előre gyártott élményközösségekbe skatulyáznak mindenkit. Előadásom számos esettanulmányt tartalmaz majd, 18. századi antológiáktól kezdve, 20. századi szovjet és kínai gyűjteményeken át egészen 21. századi digitális projektekig.

személyes sorstörténetek, önéletrajzi elbeszélés, demokrácia, kollektív naplók, algoritmikus aggregáció

NAVRACSICS TIBOR

Létezik-e, létezheth-e európai identitás?

Az európai identitás léte vagy lehetősége régóta megosztja az európai integrációval foglalkozó szakmai közvéleményt. A vita súlyát alapvetően az adja, hogy amennyiben tagadjuk egy európai identitás lehetőségét, azzal egyben egy demokratikus legitimitációval rendelkező európai intézményrendszer lehetőségét is elvetjük. Az előadás a politikai szempontból releváns identitások számba vételével arra a kérdésre ad választ, hogy létezheth-e európai identitás, illetve, amennyiben igen a válasz, ez az identitás milyen megkülönböztető jegyekkel bír az általunk megszokott nemzeti identitásokhoz képest.

nemzeti identitás, európai identitás, európai integráció

OLÁH MIKLÓS

Identításalapú társadalmi terek Magyarországon

Az előadás arról szól, hogy milyen fajtái és tulajdonságai vannak az identitás hordozásra alkalmas hazai társadalmi tereknek, továbbá arról, hogy a róluk előállítható ismeretek milyen, a közjó szolgálatába állítható esetekben hasznosulhatnak a társadalmi tervezés során.

identitás, területi tervezés, regionális tudományok, területi közigazgatás, igazgatásszervezés

PLÉH CSABA

Az identitás újabb oldalait mutatja meg: Nagy elbeszélések, a kulturális sokféleség és a test

Az ember identitását a klasszikus európai filozófiai és vallási hagyományok kritikus továbbvitelekeként a 19. század végére két fogódzóval próbáltuk megragadni. A centrifugális felfogás (Baldwin, G.H. Mead, Wallon) az ember identitását szerepeiben s a Másik és az Én együtt keletkezésében ragadja meg. A centripetális felfogás viszont Condillac és Maine de Biran nyomán a testképből indul ki, identitásunk alapjának saját testünk belső

reprezentációját tekinti (Mach, Head, Wallon). Az előadásban azt mutatom be, hogyan folytatódik ez a hagyomány a 21. század elejére.

A társas, kívülről építkező felfogás új fogódzója az *elbeszélő identitás elméletek* világa. A szerepekből és interakciókból magunknak és másoknak mondott elbeszélések lesznek, s maga a sok magunknak mondott történetből vonjuk ki a szerző identitását (Dennett). Ez a felfogás megjelenik a teológiában és irodalomelméletben (Ricoeur), a filozófiában (Dennett és Gallagher), a neuropszichológiában (Damasio) és a történetalkotás és megértés empirikus kutatásában (Labov, Rumelhart, László). A minden-
evő narratív felfogásokat, melyek egész személy mivoltunkat szövegekben oldják fel, természetesen sok bírálat éri. Ezek filozófiai elemzése helyett azt mutatom be, hogy a WEB kultúra játéka és imposztorai a virtuális identitások sokaságával milyen új finomításait igénylik majd a narratív identitásnak, amikor a nem is igazán létező szerző identitását mintegy felépítettjük a befogókkal.

A soknyelvű és a kultúrák érintkezésében élő ember nem korunk talál-
mánya. A mai akkulturáció és érintkezés újdonsága, hogy ma a sokarcúság kibontakozását és körülményeit a tudomány is követi, nemcsak a politika és iskolázás. Olyan kérdéseken illusztrálom ezt, mint milyen a szavak érzelmi reprezentációja az utcán és egy-egy fejben versengő nyelvek esetén, hogyan „használja a nyelvi agyat” több nyelv, s hogyan képződnek le a nyelvek az agyban kora és kései többnyelvűség esetén. Kincsesbánya e tudások hozzákapcsolása az identitás lágy szerep felfogásaihoz.

Mai világunk jóval többet tud a saját test reprezentációjáról és az identitás kapcsolatáról is. Bemutatom Damasio klasszikus kutatásait a döntések saját testi izgalmaiban leképeződéséről, s John Coates elemzéseit a gyors folyamatok örömhormonjairól és a tőzsdei sikerek közben felhalmozódó stressz hormonokról. Testünk nemcsak mint testkép, hanem a saját test feletti uralom, a lassító kontroll révén is új megvilágítást kap.

A példákon keresztül a mellett érvelek, hogy a jobb jövő emberi ökológiát is kíván. A társadalmi és technológiai dehumanizálás közepette a tudomány feladata a személyi mozzanat, az individualitás és ezen belül az identitás jobb megértése és ezzel védelme.

identitás, narratívumok, saját test, többnyelvűség

Szekciónyitó előadások // Session opening papers

CSEERNICKSKÓ ISTVÁN

Az ukrán nyelv identitáskonstruáló szerepe a propaganda karikatúrákban

Ukrajna a Szovjetunió széthullása után, 1991-ben vált független állammá. A szuverén ukrán állam létrejötte óta kiemelt kérdés az új ukrán identitás kialakítása, illetve megerősítése. Az ukrán politikai nemzet és az ukrán identitás konstruálásában az ország politikai elitjének egy része meghatározó szerepet szán az ukrán nyelvnek. Az ukrán nyelv szerepe az identitáskonstrukcióban különösen a 2004-es narancsos forradalom, majd a 2014-es méltóság forradalma után nőtt meg jelentősen. Miután Oroszország 2014-ben megszállta az orosz többségű lakossággal rendelkező Krím-félszigetet, és támogatni kezdte a jelentős részben orosz nyelvűek által lakott kelet-ukrajnai szakadár régiók elszakadásai törekvéseit és a fegyveres szeparatistákat, az ukrán nyelvnek az új ukrán identitás kialakításában játszott szerepe még nagyobb lett. Oroszország 2022. február 24-én megtámadta Ukrajnát, és ezzel Ukrajna államnyelvének szimbolikus szerepe a nemzetépítésben tovább fokozódott. Az ukrán nyelv szerepét a nemzeti identitás konstruálásában számos jogszabály kodifikálja. Az állam és az ukrán nemzeti érzelmű civil szféra erőteljes kampányt folytat az ukrán államnyelvi szerepének támogatása érdekében. Az előadás azt mutatja be, hogyan erősítik az ukrán nyelvtörvényekben, politikai nyilatkozatokban és alkotmánybírószági határozatokban megfogalmazott szimbolikus, nemzetépítő szerepét a propagandisztikus célból készült karikatúrák. A karikatúrákat a nyelvi tájkép elemeiként értelmezve azt mutatjuk be, milyen üzenetekre erősítenek rá az ukrán nyelv szerepével kapcsolatos gúnyrajzok. Bemutatjuk azt is, az ukrán nyelv identitáskonstruáló szerepét támogató jogszabályokban foglalt toposzok hogyan jelennek meg a politikai sajtóban publikált karikatúrákban, és milyen üzeneteket közvetítenek ezek a gúnyrajzok.

Ukrajna, ukrán nyelv, nyelvpolitika, identitás, nyelvi tájkép, karikatúra

LLAMAS, CARMEN

Accent and identities: nation, region, individual

Identity is multi-faceted. Assumptions we make about the identity of a speaker operate on multiple layers. We use cues in speech to build a picture of the social groups to which a speaker may belong, such as gender, social class, speaker origin, etc. At the same time other features may mark the speaker out as an individual whose identity can be recognised from a sample of only a few seconds of speech. In this paper, I draw on aspects of three projects looking at variation in the English of a relatively small area in Britain to discuss the identity-making and -marking functions of language. We will consider features that mark the national identity of the speaker (Accents and Identities on the Scottish/English border, RES-062-23-0525), forms speakers use to ascertain what region or sub-region a speaker is from (The Use and utility of Localised Speech Forms in Determining Identity, ES/M010783/1), and features used in very short samples to establish the identity of a speaker as an individual (Humans and Machines: novel methods for assessing speaker recognition performance, AH/T012978/1). Throughout we consider the salience of forms and how aware speakers are of the features they habitually use to navigate the social meaning of language variation.

accent, identities, nation, region, individual

JAMES, PETRA

La réception de Charles Baudelaire en Bohème

The presentation will be interested in the early reception of Baudelaire in Bohemia from the 1870s-1890s. The Czech reception will be contrasted with the Belgian reception of Baudelaire. This comparison has for its aim the demonstration of the creation of the literary field in semi peripheral cultural regions such as Belgium and Bohemia during this period. The presentation will show the limits of Bourdieu's model of the literary field as developed in his *Regles de l'art* and the need to develop this model further.

Charles Baudelaire, Jaroslav Vrchlicky, parnasse, romantisme, Antoine Wiertz, Charles Potvin

RÁKAI ORSOLYA

Toxikus hatalomnarratívák – mérgező (kollektív) önképek

Az ezredforduló körül újabb lendületet kaptak azok a jórészt a szociálpszichológia, az identitásfilozófia és posztklasszikus narratológiai metszéspontjáról eredő kutatások, melyek az identitás elbeszélésalapú, szituatív modelljéből indultak ki. Az egyéni és kollektív identitás-elbeszélések egymásra utaltsága, konstruálódásuk-manifesztálódásuk performatív jellege a narratív szelf elméletétől az Anderson-féle képzelt közösségek koncepcióján át a Waldenfelshez köthető idegenség-felfogásig vagy a Judith Butler identitásperformatívum-fogalmát is magába építő nomád identitás Braidotti-féle-modelljéig számos megközelítés alapvető belátásává vált, hogy csak néhányat említsünk. A média- illetve kommunikációkutatás következtetései azonban a közelmúltig nemigen találtak kapcsolódási pontot ezekkel a belátásokkal. Előadásomban a Luhmann-féle rendszerelmélet kommunikációfogalmából kiindulva arra a kérdésre keresem a választ, hogy lehetséges lenne-e támpontot találni annak meghatározásához, mitől és meddig működőképes egy kommunikációs lánc, mi okozhat problémát, és hogy függhet ez össze a társadalmi rendszerek – ezzel társadalmi gyakorlataink, intézményeink és cselekvéseink – működésének minőségével, ha úgy tetszik, fenntarthatóságával. Ennek megválaszolásához pedig újra, új nézőpontból kell felvetnünk nemcsak a Luhmann által társadalomszemantikának nevezett önleírások narrativitásának problémáját, de azt a kérdést is, hogy vajon hogyan értelmezhető, értelmezhető-e hatalom kommunikációs struktúraként, s milyen összefüggésben állhatnak e struktúrák mai mediális viszonyainkkal.

kommunikációelmélet, rendszerelmélet, narratív identitás, narratív szelf, fenntartható társadalom

STRUCK, WOLFGANG

Wo ich nie war und niemals sein werde: Zur Identität der Atlas-Kinder

Mit dem Bekenntnis, als „Atlas-Kind“ vor allem von jenen Orten fasziniert zu sein, an „denen ich nie war und niemals sein werde“, beginnt Judith Schalanskys „Atlas der abgelegenen Inseln“ (2009, erweiterte Neuauflage 2021). In Frage steht damit, so möchte ich im Blick auf diesen und weitere literarische Atlanten argumentieren, die Bindung von (individueller und kollektiver) Identität an Territorialität, die für die Bildung von Nationalstaaten von grundlegender Bedeutung gewesen ist – nicht zuletzt gilt das für die DDR, in der Schalanskys Atlas-Kind ebenso wie seine Autorin 'beheimatet' ist. Als, wie das Deutsche Wörterbuch definiert, „sammlung von vorwiegend geograph. Karten in buchform“, erlaubt der Atlas auf paradoxe Weise eine Zerstreung, die Schalansky ebenso wie Christoph Ransmayr in seinem „Atlas eines ängstlichen Mannes“ zur Dezentrierung und Deterritorialisierung von Bio- und Geographien nutzen.

Atlas, Literatur, DDR, Biographie, Inseln

SWOBODA, TOMASZ

Charles Baudelaire: intimité, modernité, identité

À la fois enfant du siècle et critique sévère de son époque, Charles Baudelaire restera profondément marqué par sa « tyrannie de l'intimité » (expression de Richard Sennett), en quelque sorte contribuera lui-même à l'expansion de celle-ci, mais en même temps gardera une distance à l'égard de cette culture de l'intime qui s'installe avec l'avènement du romantisme. Dans notre communication, nous essaierons de saisir le lien entre l'intime et la modernité pour voir en quoi la tension entre les deux construit l'identité à la fois individuelle et collective.

Charles Baudelaire, intimacy, modernity, identity, poetry

THOMKA BEÁTA

Kulturális azonosság és a virtuális szellemi közösség

A kulturális azonosság nem tekinthető állandó, végérvényesen rögzült tudattartalomnak. Velünk együtt alakul, bővül, a konferencia témájában is érintett idődimenzióknak van kitéve. „Az egyéni azonosságot meghatározó nyelvi, vallási és nemzeti identitás a közösségi hovatartozás fogalmában egyesül. Felfogásomban mindezen viszonyok fölött lényegében a kulturális azonosság jelenti azt a megszerzhető, kialakítható lehetőséget, ami egy minőségi értékhorizont-bővülést biztosít. Ennek alapján kerülnek az említett adottságok valódi helyükre és egyensúlyba. Elképzelhető, hogy az egyik vagy másik öröklött identitásformáló tényező téves értelmezése az akadályja annak, hogy érdemi módon tudjunk önmagunkhoz, saját szűkebb vagy tágabb közösségünkhöz, illetve a más kultúrákhoz viszonyulni.” Mai belátásaimmal folytatnám a 2011-ben Szemhatárok, identitások, régiók címmel tartott veszprémi előadásom gondolatát. A meghatározó nemzedéki tapasztalatok transzformálódásának folyamatát néhány művészeti, érzelmi szenzáció és intellektuális élmény alapján kívánom vázolni. A múltbeli valós, többnyelvű közösségi élmény immár legfeljebb egy megszűnőfélben levő, virtuális közösség részeként élhető át. Az értékek újrafelismerése a jelenben Proustot igazolja: a dolgok valódi jelentősége nem a történet idején, hanem jóval később mérhető fel. A benyomás és az emlék szembeállítását gondolatmenetemben a valamikori tapasztalat és annak új kontextualizálása váltja fel.

kulturális azonosság, virtuális szellemi közösségek, múltbeli tapasztalat, jelenbeli kontextualizálás

Meghívott előadások és kerekasztal-beszélgetések a Tér és identitás szekcióban // Invited speeches and Round tables in the Space and Identity session

ÁGOSTON-KOSTYÁL CSILLA

Identity in the framework of sustainability and psychology

ELTE's Sustainability and Psychology Research Group investigates the connections between identity and the cognitive systems, emotions and behaviours related to sustainability in a multidisciplinary approach with a psychological focus. Their research aims to explore the drivers of human action that promote and hinder sustainability, to investigate the effectiveness of sustainability-related communication messages, social awareness-raising activities and pedagogical interventions.

environmental psychology, people-environment transaction, place identity, environment, sustainability

KOVÁCS VANDA

Hol tudunk találkozni? Vidéki közösségek és tereik

Vajon valóban léteznek-e azok a nosztalgikus, szoros kötésű, megtartó közösségek, melyekkel a vidéki társadalmat szoktuk idealizálni? S ha léteznek, hogyan lehet ezeknek részévé válni? A falu közösségi terei és azoknak hiánya hogyan rajzolják újra a helyi társadalmi szövetet? Mi történik, amikor bezár a helyi iskola? Mi történik, amikor megszűnik a kocsmá? Miből és meddig építkezhet a helyi identitástudata a vidéki ifjúságnak és a beköltözőknek? Hol tudunk találkozni vidéken?

közösségi terek, lokalitás, helyi közösség, identitás, kapcsolódás

KÖNINGER SZILÁRD

Ti is Bazalt Iskola vagytok?

A Bazalt Iskola az épített környezeti nevelés segítségével térképezi fel a Balaton-felvidék iskoláinak tanulási gyakorlatát, erősségeik vagy épp hiányosságai mentén foglalkozásokkal és helyteremtéssel azokat a szabadban fejleszti tovább. A tanulás tértudatos nevelése hozzájárul az iskolák természeti és tanulási értékeinek felismeréséhez, tudatos és felelős használatra ösztönöz, mely hosszú távon képes alakítani a tanulókat, az iskolákat és ezzel együtt a régió identitását.

tanulás, együttműködés, természet, identitás, empowerment

MADARASI-PAPP RITA–LAMOS PÉTER

4 hely

4 veszprémi helyszín – volt gyermekkorház, Ruttner-ház, Simoga-istálló, Gyárkert –bemutatása, EKF előtt és után. Az EKF infrastruktúralis fejlesztéseinek koncepciója, megvalósítása és üzemeltetése

EKF, város, épületek, helyek, funkció és tartalom

MUNTEANU, DANIEL-TUDOR

Another Breach in the Wall

Presentation of „Another Breach in the Wall”, the main exhibition of Beta Timisoara Architecture Biennale 2022.

architecture, exhibition, curating

SMILÓ DÁVID

A Jutasi úti lakótelep komplex kulturális és urbanisztikai rehabilitációja

A Jutasi úti lakótelep nemcsak Veszprém, hanem a régió egyik legnagyobb lakótelepe. A lakótelepek kérdése pedig önmagában is országos szintű problémakör. Az előadás három beavatkozási módot mutat be,

amivel ez a városléptékű lakónegyed építészeti és urbanisztikailag kezelhető, fejleszhető. Egy pop urbanisztikai beavatkozást, egy Részletes Megvalósíthatósági Tanulmányt és egy helytörténeti kiadványt. Mind a három egy célt szolgált és szolgál: közelíteni a Jutasi úti lakótelepet a város többi negyedéhez, és Veszprém integráns részévé tenni azt.

lakótelep, urbanisztika, Veszprém, Jutasi út, rehabilitáció

SZEMEREY SAMU

Patterns as identities. Spaces and landscapes of the Balaton Uplands

Landscape shapes identity through both the physical experience of cultivation and produce, and the aesthetic experience of nature through time. TÁJTÉKA has been looking at its roles and uses in the Balaton Uplands as the source of the region's identity. The presentation provides an overview of communities, built spaces and landscape as a dynamic assemblage of patterns connecting pasts and futures.

landscape, patterns, cultivation, recreation, nature

SZENTANDRÁSI DÓRA

MOME Balatorium

Közép-Európa legnagyobb tava Magyarország legfontosabb régiói közül való. Valóságát számtalan tényező alakítja, és számtalan érdek metszésében fekszik. A planktonoktól a befektetőig, a nádastól a nyaralóig, a halaktól a vitorlázóig, a helybeliektől a bebíróig, az ökológusoktól a strandüzemeltetőig minden érdekelt ismeri a saját szempontjait, ha a Balatonról van szó. E témákban kutat és alkot a régió ökológiai kérdéseit vizsgáló, és azokat a művészet és az edukáció eszközeivel közvetítő Balatorium programsorozat.

oktatás, érzékenyítés, helyi közösségek, művészet, ökológia

VÖRÖS TAMÁS

A veszprémi várnegyed megújítása

A veszprémi várhegy a pannon táj és Magyarország történetének meghatározó helyszíne. Gravitációs terében történő események finom mérceként mutatták az aktuális helyzetek összetettségét és jelentőségét. A Bakony és Balaton térség határfelületén, országos útvonalak metszéspontjában, kultikus hét dombon rétegződött évezredek alatt az az anyagszerű konstelláció, amit ma láthatunk, térszerűségében is érzékelhetünk. A természetes és művi elemeket magába foglaló kompozíció számos történeti viszontagságot követően helyi értéken túlmutató, történelmi jelentőségű megújuláshoz érkezett. A vár meghatározó épületeinek és tereinek egységes szemléletű, generációkon átható, identitást is formáló alakítása ismételten méltó helyzetbe emeli.

várnegyed, műemlék, történelem, hitelesség, helyénvalóság

WETTSTEIN DOMONKOS

Identitáskeresés a Balaton régió építészetében

A Balaton-part építészetében eltérő regionális perspektívák alakultak ki. A tópart tervezéstörténetében kezdettől fogva problémát jelentett az egyre inkább urbanizálódó régió építészeti karakterének meghatározása. Az egyes korszakokban különböző tájértelmezések fogalmazódtak meg, amelyek a modernitás, a tájegységi hagyományok és a rekreáció értelmezései közt próbáltak meg kapcsolatot keresni. Az eltérő pozíciókból megfogalmazódó tájértelmezések a régió összetett közösségi hátterét is kirajzolják.

regionális építészet, Balaton, rekreáció, tájértelmezések, stratégiakeresés

SZEKCIÓELŐADÁSOK

//

SESSION PAPERS

A modern identitás genezise és fenntarthatósága // The Genesis and Sustainability of Modern Identity

BALOGHNÉ TÓTH KATALIN

Identításmotívumok és -mintázatok budapesti zsinagógai közösségekben

Az előadás két budapesti zsinagógai közösségben végzett kulturális antropológiai terepmunka alapján szeretné bemutatni és illusztrálni, hogy a „Zsidónak lenni annyi, mint...” mondat befejezése az egyéni megélések tükrében milyen komplex képet körvonalazhat. Hogyan gondolkodik az egyén saját zsidóságáról? A családtörténetet, a vallási vagy a kulturális-szekuláris elemeket helyezi fókuszba? Az identitáson belül a zsidó azonosságtudat hol és hogyan helyezkedik el? Vannak-e „a zsidó identitás”-nak olyan elemei, amelyek férfiakra és nőkre korlátozódnak? Az előadás arra keresi a választ, hogy az egyéni identitás-elemek (motívumok) közösségenként kirajzolnak-e mintázatokat. Ha nem, hogyan lehet (lehet-e) csoportidentitásról beszélni, ha igen, melyek ezek, és milyen értelmezési keretbe illeszthetők.

zsidóság, zsinagóga, terepmunka, identításmotívumok és -mintázatok

CSATÁR PÉTER

Mi az egyetem? Magyar és német egyetemek küldetésének nyelvi konstrukciói

Az előadás összehasonlító diskurzuselemzési keretben azt vizsgálja, hogy magyar és német egyetemi küldetésnyilatkozatok nyelvi kifejezései és konstrukciói (kulcsszavak, metaforák, argumentációs mintázatok) miként konstituálják az egyetemek önmeghatározását, és összességében hogyan jelölik ki az egyetem helyét és szerepét a jövő társadalmában. Az előadás a szervezők kívánalmától függően magyar vagy német nyelven is megtertható.

összehasonlító diskurzuselemzés, egyetem, identitás, metafora

FORGÁCS ATTILA

Az ételmegosztás evolúciós gyökerei és civilizációs következményei

Az ételmegosztás az emberréválás egyik alapfeltétele. Az állatias ösztönök domesztikálása a társadalmiasulás feltétele. A Homo erectus már nem falta fel rögtön az ételt ott, ahol rátalált, hanem ösztöneit zabolázva adott belőle társainak. Az aktív ételmegosztásnak számos feltétele volt és következménye lett. Az ételosztás olyan univerzális humanoid proszociális lelki jellegzetességeket fejlesztett, mint az együttérzés, kooperáció, tolerancia, kölcsönösség, közösségi élmény, nagylelkűség, könyörületesség.

antropogenezis, Homo erectus, humánetológia, kulturális antropológia

KOTICS JÓZSEF

A vallásváltás mint a stigmatizált identitás alóli szabadulás?

Az előadás azt vizsgálja, hogy a roma közösségek új vallási mozgalmakba való bekapcsolódása befolyásolja-e a lokális társadalmak cigány közösségének identitását, az áttérés befolyásolja-e a romák társadalmi integrációs törekvéseit. A stigmatizált etnikus csoportok tagjai a neoprotesztáns vallási közösségeknek a segítségével egy lokalitáson túli térben, a domináns kultúra vonatkozási rendszereitől függetlenül alakíthatnak ki maguknak társadalmi kapcsolatokat, mivel a globális keresztény értékrenden keresztül egy imaginárius közösség tagjaivá válnak. Mindez egyszerre teszi lehetővé az etnikus identitás megőrzését és a domináns kultúra bizonyos életvezetési normáinak belsővé tételét. A vallási identitás ebben az értelemben tehát nagyon komoly társadalmi integrációs erővel bír, az interetnikus konfliktusok lehetőségét mérséklő tényező.

etnikai identitás, vallásváltás, vallási identitás, társadalmi integráció, neoprotesztáns vallási közösségek

KOVÁCS GÁBORJÁN

A Veszprémi Fiatalkör és Veszprém

A Veszprémi Fiatalkör (V KÖR) 1989-ben alakult és 1993-ig működött. Az alapítók szándéka szerint Veszprémhez kötődő fiatalok alkotó- és érdekvédelemértető közössége volt, a város kulturális életét szertették volna színesíteni. A csoportot a Városi Múvelődési és Ifjúsági Ház fogadta be. Három öszzművészeti fesztivál, heti gyakorisággal tartott művészetelméleti és ismeretterjesztő előadások, kiállítások szervezése valósult meg az alapítók terveiből. Előadásomban a következő kérdésekre keresem a választ: Az időnként országos sajtóban is visszhangot kapott programok mennyire keltették fel a veszprémiek érdeklődését? A fiatal alkotók számára jelentett-e, megerősített-e Veszprémhez kötődést a csoport? Veszprém kulturális emlékezetében van-e nyoma V KÖR-nek?

Veszprém kultúrtörténet, V KÖR, fiatalok kultúrája, Utcafesztiválok

ORR, RAYMOND

Locating Nostalgia and Tradition in Writing on Indigenous Affect

Nostalgia has been recognized as a feature common to human life. Indigenous peoples in settler societies are one group that is often associated with having a deep reflection of the past. We have many images from popular culture and scholarship that depict Indigenous peoples mourning the loss of an earlier world or trying to preserve or re-create it. Curious then is that the term 'nostalgia' is rarely applied to Indigenous peoples especially in comparison to the copious use of 'tradition' as a term organizing a relationship with the past. This paper uses a systematic analysis of the use of 'nostalgia' and 'tradition' in Indigenous studies journals in the United States and Australia. It argues that a deeper analysis is necessary to consider how nostalgia and tradition interact in reflective assessments of affect among Indigenous peoples.

nostalgia, identity, indigenous peoples, reflection, location

PROTASSOVA, EKATERINA – YELENEVSKAYA, MARIA

Transforming Russian-speaking identities abroad

Immigrants strive to maintain consistency between their previous and current self, self-perception, and feedback from others (Swann, Buhrmester 2015). Resocialization goes in parallel with acquisition of new roles, behavioral patterns, practices, and identities (Trettevik, Grindel 2016). We study how the Russian-speaking identities abroad are shaped by the Ukrainian war, as well as by personal background, cultural experiences, and the social and political context in different countries.

security dynamics, shared norms, sense of community, Ukrainian ancestors, reformulating self-definition

RUDISCH FERENC

Egy mikrogenerációs identitáskonstrukció diszkurzív megteremtése: a #zillennial esete

A kortárs társadalomról szóló diskurzusok jelentős része az utóbbi években a generáció fogalmát állította középpontba, a különböző társadalmi csoportok vizsgálatakor meghatározó magyarázóerőt tulajdonítva a generációs eltéréseknek. A tendencia ellenpontosításaként a generációs megközelítés átfogó kritikája is megjelent a szakirodalomban. A „zillennial” identitáskonstrukció diszkurzív megteremtésének elemzésével egyszerre kívánom erősíteni, ugyanakkor felül is vizsgálni a generációs paradigmát.

generáció, generációs identitás, zillennial, Z-generáció, TikTok

TÁBORI FERENC

A mai magyar társadalom és a posztmateriális értékrend

A fenntarthatóság és környezetvédelem ügyének jelentősége nőtt az elmúlt évtizedekben. Széleskörű társadalmi támogatottság szükséges, hogy ezeken a területeken komoly előre lépéseket lehessen elérni. Ennek egyik alapfeltétele a posztmateriális értékrend széles körben

való elterjedése. Az előadás arra keresi a választ, hogy miután magyar társadalom értékrendje a 20. század során többszörös változáson ment keresztül, a mai magyar társadalomban a hagyományos értékek mellett milyen mértékben találhatóak a posztmateriális értékek jegyei.

fenntarthatóság, környezetvédelem, posztmateriális, részvétel, társadalom

TÓTH BENEDEK

Baudelaire és az Antropocén: a modern identitás alakzatának genezisééről és krízisééről

Előadásom első egysége a modernitás fogalmát tisztázza és helyezi történeti kontextusba, valamint rekonstruálja az identitás mindehhez nagyon szorosan kapcsolódó modelljét. A rekonstrukció során fontos szerepet játszanak Charles Baudelaire szövegei, melyek nagyon pontosan és világosan mutatnak rá a modern identitás bizonyos alapvető megkülönböztetések mentén szerveződő mintázataira. A második egység ezen megkülönböztetéseknek (szubjektum / objektum, kultúra / természet stb.) az Antropocén koncepciójához kapcsolódó kortárs dekonstrukcióját tekinti át, bemutatja a megkülönböztetés mint identitás-szervező alakzat kortárs krízisét.

modernitás, identitás, Antropocén

Az identitáskutatás további szempontjai // Further Aspects of Identity Research

KONKOLY SÁNDOR

Nemzeti identitásunk sarokköve: a Mohács-toposz

A középkori magyar királyság dicső korszakát lezáró mohácsi csata a nemzeti identitásunk részévé vált. A tragikus kimenetelű összecsapás vesztesége 5 évszázados traumát hordoz a magyar néplélekben, sokan a magyarságra jellemző pesszimista attitűd kialakulását is innen eredtetik. Mohács, mint a nemzethalál szimbóluma már a 19. század elejétől megjelenik a képzőművészetekben és az irodalmi alkotásokban, s bár értelmezése koronként eltérő volt, a politikai diskurzusok állandó részévé vált. „Nemzeti nagylétünk nagy temetője” máig központi szerepet tölt be a magyar kulturális emlékezetben, a győztes második mohácsi csata ugyanakkor nem maradt meg a nemzeti emléktudatban. A Mohács-toposz lebontásán fáradozó kutatócsoportok újabb eredményei azonban már egy kiegyensúlyozottabb Mohács-képet hozhatnak el a közelgő 500 éves évfordulóra.

Mohács, vereség, identitás, szimbólum, kultúra

MENYHÁRT KRISZTINA

A magyarországi bolgár közösség identitásának térbeli megnyilvánulásai

A magyarországi bolgár közösség alapját a 19. század második felétől folyamatosan betelepülő bolgárkertész vendégmunkások adták. Mivel alapvetően nem letelepedési, hanem munkavállalási szándékkal érkeztek Magyarországra, magyarországi bolgár identitás csak hosszú évtizedek alatt alakult ki a csoport azon tagjainál, aki tartósan letelepedtek az országban. Az előadás témája a bolgár közösség térfoglalása és ennek az identitás megőrzésében és újradefiniálásban betöltött szerepe. Bemutatjuk a legjellemzőbb köztéri jeleket, az felállítás okait,

illetve a lehetséges kapcsolódási pontok kialakulását a befogadó társadalom felé.

identitás, bolgár, közösség, kertészek, tér

SZIJÁRTÓ ZSOLT

Identitáskérdések a diaszpórában: a berlini magyarok csoportjainak kutatása

Az előadás a különböző berlini magyar csoportok összefüggésében azt vizsgálja, miképpen válik a város történelmének (történeteinek) részévé a migráció története. Milyen szerepük, lehetőségük van az etnikai csoportoknak a város önreprezentációjában, identitásának formálásában? Milyen eltérő, időben változó stratégiák figyelhetők meg a várospolitika, a városi kulturális intézményrendszer részéről a város etnikus történetének feldolgozásakor? Hogyan viszonyulnak ezekhez az elképzelésekhez és tényleges gyakorlatokhoz az érintett etnikus csoportok tagjai?

diaszpóra, identitás, migráció, városi térhasználat, etnikai csoportok

TAŞDEMİR, NILAY NUR

Rap in diaspora: The types and functions of code-switching in German-Turkish rap

This study explores code-switching in German rap song lyrics by immigrant artists with Turkish backgrounds. A qualitative analysis of 20 songs by 18 bilingual rap artists was conducted using established frameworks. The research sheds light on how rap artists with immigrant backgrounds navigate multiple linguistic and cultural contexts, employing code-switching as a means of self-expression and cultural representation.

immigrant, rap, bilingual, code switching, sociolinguistics

Fordítás- és irodalomtudomány // Translation Studies and Literature

DOBOS CSILLA

Az intralingvális fordítás és a KÉK regiszter identitásformáló szerepe

A személyes identitás kialakítása és formálódása szoros kapcsolatban áll a nyelvhasználat minőségével. Az előadás azt vizsgálja, hogy milyen szerepet játszik az intralingvális fordítás és a könnyen érthető kommunikációs (KÉK) regiszter a tudatos énélmény formálódásában az adott személy szűkebb és tágabb környezetében. A kommunikáció és a személyes identitás egymástól elválaszthatatlan, de ugyanígy összefügg egymással a sajátos nyelvhasználat és egy meghatározott csoporthoz való tartozás.

könnyen érthető kommunikáció, KÉK regiszter, személyes identitás, csoport-identitás, intralingvális fordítás

HAASE ZSÓFIA

Texte als Spuren, Texte als Signale – Zur Überarbeitung der Romane von Agatha Christie

In der kognitiv-prozeduralen Textlinguistik, die Texte in ihrer kommunikativen Funktion erforscht, und geistige Fähigkeiten und Denkprozesse als Basis für die Produktion und Rezeption von Texten beschreiben will, werden aus Produzentenperspektive Texte als Spuren, aus Rezipientenperspektive als Signale betrachtet. Die Frage stellt sich, wessen geistige Fähigkeiten, kognitive Einstellung, Beweggründe, Kenntnisse etc. in einem zensierten Text zum Ausdruck kommen und welchen Einfluss die Veränderungen auf die Rezipienten haben, für die Texte als Signale gelten.

Kognition, Textlinguistik, Spuren, Signale, Identität

HELTAI PÁL

Nemzeti identitás a fordításban

A fordítástudomány szociológiai fordulata nyomán egyre több kutatás foglalkozik a fordítók munkakörülményeivel, presztízsével, megelégedettségével, továbbá a fordító stílusával, hangjával, ideológiai pozíciójával és identitásával. Ebben a tanulmányban a fordító nemzeti identitásának kifejeződését vizsgálom a kultúraspecifikus szavak fordítása alapján. A vizsgálat anyaga két transzkulturális szöveg, amely egyszerre eredeti mű és fordítás: magyar származású írók magyar kultúraspecifikus elemeket tartalmazó angolul írt művei.

fordítás, ideológia, nemzeti identitás, kultúraspecifikus szavak, transzkulturális szöveg

KAČMÁROVÁ, ALENA – BILÁ, MAGDALÉNA

Competences vs Powers in a Translator's Profession

The current practice calls for complementing translators' competences with the concept of powers. This is illustrated by 2 case studies – academic text and tourism-related text. Academic text is differently conceptualized in Slovak and Anglophone linguacultures, thus may need alterations to be approved by the author. Regarding tourism-related text, Slovak text is informative rather than promotional, while the reverse is true of English-written text. The clash is obvious in both form and content.

translator studies, translator, competences, powers, academic/tourism-related text

V. SZABÓ LÁSZLÓ

Identität und Kulturtransfer in der Lyrik von Valeria Koch

Die Lyrik der zweisprachigen Lyrikerin Valeria Koch (1949-1998) ist geprägt von ihrem ungarndeutschen Bewusstsein sowie einer Suche nach Identität zwischen zwei Sprachen und Kulturräumen. Im Beitrag wird auf einige Gedichte aus den Bänden Wandlung (1993) und Stief-

kind der Sprache (posthum, 1999) eingegangen. Sie werden betrachtet als lyrische Grenzgänge zwischen dem deutschen und ungarischen Kulturraum bzw. als Vermittlungstexte zwischen dem deutschen Bildungsgut und der ungarndeutschen Gegenwart.

Identität, Kulturtransfer, Kulturraum, kulturelles In-Between, Ungarndeutschtum

VARGA KENDE LŐRINC

Ungarndeutsche Literaturszene der Gegenwart: Ein schwindendes Phänomen?

In der zweiten Hälfte des 20. Jahrhunderts meldeten sich nach einer langen Zwangspause mehrere ungarndeutsche Autoren – sogar mehrere Generationen – zu Wort. Ihre Bestrebungen fokussierten damals in erster Linie auf die Neudefinierung der eigenen Identität. Es stellt sich die Frage, in welcher Entwicklungsstufe sich die Literatur der Ungarndeutschen heute befindet? Im Vortrag wird anhand dieser Leitfrage die ungarndeutsche Identität mit Sicht auf die Literatur der Gegenwart untersucht.

Ungarndeutsch, Minderheitenliteratur, Gegenwartsliteratur, Identität, Transkulturalität

ZSIGMOND ANIKÓ

Der Balaton in der deutschsprachigen Gegenwartsprosa

Literarische Texte sind mit kulturellen Phänomenen der Erinnerung und Identität verknüpft. Geografische Räume können nicht nur individuelle Erinnerungen hervorrufen, sondern auch an historische Epochen oder Ereignisse, die im kollektiven Gedächtnis gespeichert sind, erinnern. Ziel des vorliegenden Beitrages ist es, den Balaton als geografischen Naturraum zu schildern, andererseits den Balaton als geopolitischen Kulturraum und auf Grund von Erzählwerken der deutschsprachigen Gegenwartsprosa, wie von Siegfried Lenz, Ingo Schulze und György Dalos zu schildern, welchen Anteil der Balaton an der ost-

deutschen Geschichte hat und wie er die kollektive Identität kurz bis nach 2000 prägt.

Balaton, deutsche Geschichte, Prosa

Irodalom- és kultúratudomány // Literary and Cultural Studies

DÁNÉL MÓNKA

Többes önazonosság – Transznacionális személyiségmodell Molter Károly Tibold Márton (1937) című regényében

Előadásomban Molter Károly nevelődési regényét vizsgálom, amely az identitás formálódását helyezi a középpontba egy rendkívüli történelmi korszakban. Mint „a többnemzetiségi társadalmi környezet és a fejlődő személyiség viszonyának művésziileg is sikerült kelet-európai modellje” (Cs. Gyimesi 1993) azt juttatja színre, ahogyan a széthulló és újra-rendeződő geopolitikai környezetben az önazonosság-igény „nem a másik elnyomásával, megvetésével, hanem szabadságának feltétlen elismerésével párosul” (ibid).

transznacionális, dialogikus emlékezet, többes identitás, Molter Károly

DRENGUBIAK, JÁN

La révolte contre l'Église et la famille dans *Les Enfants du Sabbat* d'Anne Hébert

L'auteure québécoise Anne Hébert, confronte dans le roman *Les Enfants du Sabbat* (1975) les deux piliers de l'identité québécoise de la première moitié du 20e siècle : la famille patriarcale et l'Église. Le roman développe deux histoires parallèles qui s'entrelacent et développent l'idée de révolte et de rupture. Les deux piliers de l'identité québécoise sont constamment attaqués, critiqués et finalement détruits pour ouvrir la voie à une nouvelle identité du Québec futur.

Anne Hébert, identité, Québec, femme, conventions

FEKETE RICHÁRD

„Én leszek a költők, csak fordítva” – Kemény István költői szerepfelfogásáról

Az előadás Kemény István költői szerepfelfogásának antropológiai meghatározottságát mutatja be, s annak viszonyát a posztmodern irodalom- és kultúraszemlélethez. A vers-, illetve esszéértelmezések kitérnek a költői ethosz, a versbéli megszólaló, illetve a szerzői név problémaköreire, és felmutatják a költeményekből kirajzolódó költői identitás néhány jellegzetes vonását.

Kemény István, posztmodern, identitás, antropológia, szerepfelfogás

HORVÁTH ZSUZSA

„én itt, Szinyéren valaki akarok lenni” – A történeti narratíva szerepe a (női) identitásképzésben Kaffka Margit Színek és évek című regényében

Előadásomban a Színek és években elbeszélte és megjelenített (női) történetet történeti narratívaként értelmezem, melyben a női sors, a női identitás megjelenítését vizsgálom, különös tekintettel a főszereplő Pórtelky Magda sorsára. „... már az életben elváltozunk, nem csak a halálban – és én nem felelhetek ma annak a valakinek a tetteiről, akit húsz esztendővel ezelőtt az én nevemen hívtak. Néha egészen úgy tudok rá gondolni, mint egy idegenre.” A történeti narratívában értelmezett női identitás a múltnak és a jelennek, és az abban lévő identitásnak a különbségéből áll elő. Tehát Pórtelky Magda új, pozitív terminusokban elgondolt női identitása az elbeszélés folyamán születik meg. Erre az identitásbeli kettősségre is keresem a választ az alábbiakban. A történeti narratíva mellett a térpoétika irodalomtudomány felől releváns meglátásaira utalok, illetve azokat használom fel az értelmezésben.

Kaffka Margit, Színek és évek, női identitás, történeti narratíva, időbeliség

KÁLAI SÁNDOR

Le roman policier hongrois contemporain - identité textuelle et sociale

La notion de conscience de genre nous permet d'analyser l'évolution d'un genre de manière complexe: elle implique qu'un genre existe lorsqu'il est conscient de sa propre identité. Le roman policier hongrois contemporain fournit un bon exemple pour l'examen de ce processus: l'identité du genre ne peut pas être examinée uniquement au niveau des textes, mais nous devons également prêter attention aux stratégies de production et de réception spécifiques qui confèrent au genre une identité sociale.

roman policier, conscience de genre, institution littéraire

KÉRY ANNA LILLA

Ismeretlen enyéim – Családváltás és újjáépülő identitás Dragomán György Máglya és Donatella Di Pierantonio L'Arminuta (A visszaadott lány) című regényeiben

Előadásomban egy rövid összehasonlító elemzésben kívánom bemutatni, milyen módon konstruálódik újra a tizenhárom éves hősök, Emma és L'Arminuta identitása, miután családjuk elvesztése után közeli, de sosem ismert rokonaikhoz kerülnek. A főszereplő lányoknak egyszerre kell szembenézniük az őket ért veszteséggel, a változással és a nővé érés krízisével is. Önmaguk megértésében és újjáépítésében pedig elsődlegessé válik régi-új családjuk titokzatos és kérdésekkel teli múltjának felfejtése.

identitás, családtörténet, lányregény, kortárs olasz irodalom, kortárs magyar irodalom

KOVÁCS GÁBOR

Identitás, szubjektum, alakmás az irodalmi elbeszélésben

Az elméletírás a szubjektum eltérő formációit tárta már fel az elbeszélés eltérő szintjein: a tetteiből születő szereplői szubjektum, a narrátor

nyelvi figurája, a narratív identitás mint az elbeszélő megértésben létesülő alakzat, illetve a szövegsubjektum mint az egyszeri és egyedi (költői) nyelv horizontján megszülető világlátás alanya. Előadásomban egy új perspektívát nyitnék meg. A tárgyi alakmás fogalmának bevezetésével a szubjektum külpontosítási viszonyainak vagy kinnlevőségének prózanyelvi figuralitását kívánom feltárni.

tárgyi alakmás, narratív paralelizmus, prózanyelvi figuralitás, narratív identitás, szövegsubjektum

LADÁNYI ISTVÁN

Meddig tart a vajdasági magyar irodalom? – Interpretációs és kanonizációs kérdések a Vajdaságból „elszármazott” alkotók műveinek megközelítésében

Az előadás egy sajátos magyar irodalmi jelenséggel, a nemzeti kisebbségi kulturális közegből Magyarországra, elvileg saját többségi közegébe migrált vajdasági magyar írókkal foglalkozik, Balázs Attila, Bozsik Péter, Orcsik Roland és Terék Anna műveire reflektálva. Kutatási kereteket és problémákat vázol fel, az egyetemes magyar irodalom koncepciójától kezdve a sajátos kulturális átszövődésekkel számoló megközelítésmódokon keresztül az emigráns, migráns irodalmiság elméleti megközelítéseig.

kisebbségi irodalmak, vajdasági magyar irodalom, migráns irodalom, kulturális azonosság

LÉVAI RUTH KARIN

Made to Risk Our Liberty: The Transformational Power of Vulnerability in The Diary of a Country Priest

Georges Bernanos asserted in his lecture entitled “L’esprit européen et le monde des machines” (The European Spirit and the World of Machines): “Il faut répondre au marxiste comme au capitaliste. Les hommes sont faits pour aimer, pour risquer leur liberté.” (One must respond to the Marxist as to the capitalist. Humans are made to love, to risk their freedom) translaton mine This risk of allowing oneself to

be known before one fully knows constitutes the sole means of inverting the consequences of all that takes place in the secrecy of our hearts, where we are still the unknown, thinking subject vis-à-vis the world of objects. I propose to examine more closely three instances in Bernanos' *The Diary of a Country Priest* using Martin Buber's concepts of the I-Thou and I-It relationships and demonstrate how the curate's identity is transformed by his allowing himself to be known.

Bernanos, Buber, Dialogism

MEKIS D. JÁNOS

Identitásalakzatok Márai Sándor életrajzában és életművében

Előadásomban Márai Sándor életének, életrajzának identitásképleteivel és a művészetében megmutatózó identitásalakzatokkal foglalkozom. Azokkal az állításokkal és ironikus beszédaktusokkal megnyilvánuló, nemzeti, nemzetiségi, politikai, osztály-, családi és professzionális kötődésekkel és elhatárolódásokkal, amelyek a szerző önéletrajzainak, naplójának, regényeinek és publicisztikáinak egyaránt fontos, etikai és esztétikai relevanciájú jelentésképző elemei.

Márai Sándor, identitásalakzat, életrajz, életmű, beszédaktus

NAGYNÉ MANDL ERIKA

Művészet és identitás. A Helikoni Ünnepek szerepe a művészi életpályák elindításában és Keszthely kulturális identitásának formálásában

A mindenkor keleti kultúraformáló hagyománytisztelőnek köszönhetően a Helikoni Ünnepek hagyományait, eszmei alapjait, a művészi megújulást szolgáló céljait az alapítástól (1817) napjainkig megőrizte. Az előadás elsősorban azt vizsgálja, hogy az 1957-ben újra induló művészeti ünnepek sorozat és versengés milyen elemeket tudott megőrizni az alapító gróf Festetics I. György eredeti művészetpartoló törekvéseiből, és az idők során hogyan gazdagodtak ezek az elemek az egyes korszakok stílusváltozásait követve. Az előadás egykori

helikonos művészek pályaképeinek példáján is szemléltetni kívánja a Helikoni Ünnepségek kultúraformáló szerepét. Az áttekintés az előzmények felvázolása után elsősorban az 1980-as és az 1990-es évek Helikoni Ünnepségeit vizsgálja, korabeli sajtóforrások, visszaemlékezések, történeti munkák, egyéb dokumentumok alapján.

Helikoni Ünnepségek, művészek, kultúra, identitás, 1980-as/90-es évek

ORBÁN JOLÁN

Le don de la traduction – la troisième révolution poétique de Baudelaire

Barbara Johnson, dans son livre *Défigurations du langage poétique, La seconde révolution baudelairienne* (Paris, Flammarion, 1979), affirme que l'œuvre de Baudelaire et de Mallarmé est un opus duplex. En relisant leurs textes sur la vie, la culture et l'art moderne, j'aimerais soutenir que leur œuvre est un opus triplex. Outre la « révolution du langage poétique » (Kristeva) et la révolution poétique du vers en prose (Johnson), nous pouvons également supposer une révolution poetico-culturelle. Dans cette présentation, j'examinerai comment l'opus triplex a révolutionné les traductions de Baudelaire et de Mallarmé, y compris les traductions hongroises.

La seconde révolution baudelairienne, opus duplex, opus triplex, traduction

PAPP ÁGNES KLÁRA

A puszta toposza a századvég magyar irodalmában és festészetében

A puszta tere a romantikától kezdve a nemzeti önértelmezés fontos kollektív szimbólumává válik. Az előadás egy projekt része, melyben ennek a toposznak a lebomlását kísérem figyelemmel a 19. század végétől a 20. század közepéig. Ezúttal a századvég magyar irodalmában, elsősorban Tömörkény és Justh novellisztikájában. Ez párhuzamos a magyar festészetben az alföld reprezentációjához kapcsolódó stílusváltással, ezért a két művészeti ág párhuzamos vizsgálata megvilágító erejű lehet.

PATAKI ÉVA

Home is Where the Heart is: The Diasporic Subject's Sense of Belonging and Identity Construction in Mira Nair's Mississippi Masala (1991)

Cultural identity as a positioning is influenced by both social situations, and the geographical places and cultural spaces inhabited. Mapping an Indian diasporic family's physical and metaphorical journey in Mira Nair's 1991 film Mississippi Masala, my paper investigates the complex interconnections of diasporic subjects' sense of belonging and positioning in place/space and the concomitant (re-)construction of cultural identity.

cultural identity, Indian diaspora, identity (re-)construction, belonging, emotional geographies

PATAKY ADRIENN

A Nyugat világirodalmi identitása

A Nyugat világirodalmi cikkeivel és könyveivel foglalkozni egyet jelent a Nyugat egyik, önmagáról alkotni vágyott képének, identitásának vizsgálatával, amelybe nemcsak a folyóirat 33 évfolyamában megjelent műfordítások és a világirodalmi művekről, szerzőkről közölt írások tartoznak bele, hanem a Nyugat Kiadó által megjelentetett fordításkötetek is. A lap és a kiadó szerkesztőségként változó, az utókor felől mégis egységként kirajzolódó, eddig kevésbé vizsgált világirodalmi koncepcióit elemzem.

Nyugat, világirodalom, fordítás, identitás, szerkesztés

RISZOVANNIJ MIHÁLY

Hagyomány és modernitás: magyar zsidó identitás Schnitzer Ármin visszaemlékezéseinek tükrében

Schnitzer Ármin (1836–1914) komáromi főrabbi korának jelentős közéleti szereplője volt. Zsidó kultúrképek című memoárja (1904) az vallási és társadalmi átalakulás kihívásaival szembesülő zsidó közösségek színes leírása, a hagyomány és a modernitás szintézisét hirdető tudós rabbi vallomása. Előadásom e visszaemlékezések tükrében mutatja be Schnitzer „két világ határán” feltáruló összetett identitását, kitérve annak nyelvi (többnyelvűség és nyelvváltás), kulturális (vallási és világi műveltség viszonya) és politikai aspektusaira (magyar patriotizmus és Habsburg-hűség).

magyar-zsidó identitás, vallási hagyomány és modernitás, emancipáció

SZÁVAI DOROTTYA

Le Baudelaire hongrois

Mon intervention vise a étudier la réception de Baudelaire en Hongrie au cours du modernisme du début du 20ième siecle jusqu'a la poésie contemporaine: la „tradition de la traduction littéraire” du modernisme hongrois par le biais de la quelle s'est fait l'intégration de notre littérature dans la „littérature européenne”. Par ailleurs, par la réception de Baudelaire dans la poésie hongroise s'est effectué l'intégration de la modernité baudelairienne dans la poésie hongroise. Le défi de ma conférence est de retracer les majeures étapes de l'histoire littéraire du „Baudelaire hongrois” et de proposer une lecture possible de la modernité hongroise.

Baudelaire, réception hongroise, traduction, modernité, poésie

SZMESKÓ GÁBOR

Identitás és irodalom: a katolikus költészet problémájáról

Pilinszky János számára, akinek fiatalkorát a dicsőséges katolicizmus, induló pályáját azonban már a létező szocializmus határozta meg, evi-

dencia volt, hogy önmagát katolikusként aposztrofálja. Költészete vonatkozásában mégis újszerű érzékenységgel közelített a vallásos kultúra értelmezéséhez. Pilinszky életművét töréspontként kívánom bemutatni, amely a vallásos kultúra bizonyos értelemben vett felszámolásához, megkérdőjelezéséhez vezet.

katolikus irodalom, sajtótörténet, vallásos identitás, Pilinszky János

UTASI CSILLA

Az egyszerű élet és eszmélkedés Danilo Kiš Fövenyórájában

Előadásomban a Danilo Kiš Fövenyóra című regényét kialakító négy, eltérő narrációs eljárás közül az Egy őrült feljegyzései című fejezeteket értelmezem, amelyek a szerző Auschwitzben eltűnt apjáról mintázott főhősnek, E.S.-nek az elmélkedéseit közlik. Az Egy őrült feljegyzéseinek V. részében, E.S. szavai a halál után, egy végtelen, megváltatlan öröklétben hangzanak fel. Az előadás a szöveghely jelentését kialakító Kafka- és József Attila-intertextusok szerepét vizsgálja.

Danilo Kiš, misszilis levél, exegézis, Franz Kafka, József Attila

VRAUKÓ TAMÁS

Útkeresés térben és létben: Gloria E. Anzaldúa (1942–2004)

A mexikói-amerikai költőnő és közéleti személyiség, Gloria Anzaldúa élete nagy részét a saját helyének és identitásának a keresése töltötte ki. Igazi költői sikereit akkor érte el, amikor megtalálta azt a helyet, amelyet keresett, és ráébredt, hogy nem kell feladnia eredeti létét (a mexikóit) az új kedvéért (az amerikaiért), és hogy az ő helye a konkrét térben a határvidék.

A szimbolikus tér pedig a híd, amelyen állva két irányba néz, két kultúrára lát rá, a kettőt képes harmóniába hozni, és ezt elmondhatja másoknak is.

csikánó költő, útkeresés, identitáskeresés

ZÁMBÓ BIANKA

Az önarcképben rejlő identitás

A festészetben az önarcképkészítés értelmezhető egyfajta önmegértés felé vezető útként, amelynek végtermékében (azaz a műalkotásban) megőrződik az alkotás folyamatának emléke, valamint magában hordozza a mintaképre való utalást. Gadamer a portré ezen tulajdonságát a műfaj meghatározó vonásának tartja. Az önarcképen való megjelenítés által egykor volt létező individualitásának képmása örökkön jelenvalóvá válik. Előadásomban az önarckép műfaját először a festészet és a költészet felől közelítem meg, majd Nagy László Önarckép című képszerűség elemző bemutatására térek ki.

önarckép, önarckép-vers, Nagy László, identitás, intermedialitás

Neveléstudomány és pszichológia // Educational Science and Psychology

BECK-ZAJA MÓNIKA

Recherche d'identité et socialisation financière

La socialisation financière des élèves du secondaire est fortement liée aux modèles familiaux. Quel rôle les établissements d'enseignement, en tant qu'espace secondaire de socialisation, peuvent-ils jouer dans l'éducation économique et financière des élèves, en particulier dans le rattrapage des élèves dont la culture financière familiale est déficiente? Ma présentation tentera de répondre à cette question, en se concentrant sur l'éducation financière, le développement personnel et la recherche d'identité.

l'identité, la culture financière, la socialisation financière, l'éducation financière, le développement personnel des jeunes

BODNÁR ÉVA

A tanári szerep változásai

A ma tanárai számos kihívással szembesülnek. A munkaerőpiaci igényeknek megfelelően a kognitív készségek mellett a teljesítményt befolyásoló motivációt és „karakter skillek” fejlesztését is elvárják tőlük (Kautz, 2014). Emellett a tanulók aktív, interaktív, együttműködést és technológiahasználatot lehetővé tevő tanulóközpontú oktatást igényelnek (Bates, 2017). Mindezek a tanárok szerepének átalakulását vonják maguk után (Kálmán, 2019; Csillik, 2022, Bodnár és Sass, 2019). Az előadás ezekre a szerepváltozásokra és az azokat megalapozó kutatásokra koncentrál.

tanári szerepek, generációs és munkaerőpiaci elvárások, elvárások

DI BLASIO BARBARA

A női börtönpasztoráció története, Márianosztra öröksége

Előadásunkban Márianosztra hagyományát/hagyatékát tekintjük át a nők körében folytatott börtönpasztoráció kapcsán. A legújabb társadalomtudományi kutatások igazolják a börtönökben zajló hitoktatás reintegrációra gyakorolt hatását. Szignifikáns összefüggés mutatkozik az értékrend változása és a vallási nevelés intenzitása között. A börtönmisszió az inkulturáció terepe, a kultúra pedig történet is, amelyben a jelen összefonódik a múlttal és a jövővel. A kultúra társadalmi örökség, amely a közös emlékezet révén öröklődik generációkon át és nem választható el az egyéni élettörténetektől. Az egyén az értékítéletét nyelvi-kulturális közösségből nyeri, egy életmódhoz kötődik, vagyis erkölcsi szótárat sajátít el. A katekézis identitásformáló erővel bír női fogvatartottak között.

Márianosztra öröksége, börtönpasztoráció, inkulturáció, élettörténetek, identitásformálás

DI BLASIO BARBARA – SZIGETI MÓNICA VERONIKA

Pedagógusok szakmai identitása a kiégés árnyékában

Előadásunkban – 2022-ben zajló – a magyar pedagógusok kiégésének szintjét és mentálhigiénés állapotát feltérképező kutatásunk eredményeit mutatjuk be. A pedagógusok (N:301) mentálhigiénés állapotát individuális és interperszonális aspektusokból elemeztük. A pedagógusok 92%-a pozitív gondolkodású, de a kihívás/rugalmasság terén 40%-uk gyenge, az érzelmi kontroll területén 20%-nak átlag alatti az eredménye, amely a későbbiekben kiégéshez vezethet, a szakmai identitást rombolhatja. Eredményeink alapján, a mentálhigiénés támogatást előtérbe helyező pszichoedukációnak szerepe van a pszichoszomatikus megbetegedések és a kiégés megelőzésében. Napjaink karrierútjai nehezítettek, így a szakmai identitás újrafogalmazása folyamatos igényként jelentkezik, különösen a pedagógusok körében.

pedagógusok, kiégés, karrierút, mentálhigiéné, pszichoedukáció

GULYÁS KLÁRA

Roma diplomások értelmiségi identitáskonstrukció

Az előadás azt vizsgálja, hogy a diplomával rendelkező és a jelenleg felsőoktatási tanulmányaikat folytató romák/cigányok identitását milyen külső tényezők befolyásolják gyermekkoruktól egészen az értelmiségivé válásukig vagy értelmiségi szerepvállalásukig. Kutatásom eredményei azt mutatják, hogy a roma értelmiségiek identitását gyermekkorukban a származásuk miatt megélt stigmatizáció és az etnikai atrocitások határozzák meg alapvetően. Felnőttkorukban a pozitív roma képpel való találkozás és/vagy a roma/cigány közösségekkel kapcsolatos társadalmi igazságtalanságokkal való szembesülés játszik kiemelt szerepet az identitás formálódásában. A pozitív roma identitással való találkozás olyan hatást gyakorol életükre, hogy az a továbbiakban döntően meghatározza értelmiségi szerepvállalásukat és kulturális fogyasztási szokásaikat.

roma értelmiségiek, etnikai atrocitások, pozitív roma kép

KUBINGER-PILLMANN JUDIT

A digitális történetmesélés módszerének szerepe az identitás formálódásának folyamatában

Egy korábban átélt esemény felidézése és az arról való történetmondás során újra felépítjük azokat a történéseket, amelyeket régebben már megéltünk. Ez a folyamat hozzásegíti az egyént, hogy az eseményeket jobban megértse, mintegy újfajta dimenzió keresztül lássa, ezáltal énképe, önazonossága formálódjon. A digitális történetmesélés módszere egy eszköze lehet az identitás alakulási folyamatának, hiszen segít abban, hogy a történetalkotás ne csak verbálisan valósuljon meg, hanem a digitális technika által, illusztráló képekkel, saját fényképekkel együtt, így a múltban gyökerező élmények felidézése komplexebb módon valósulhat meg.

digitális történetmesélés, komplexitás, önreflektív folyamat, digitális kompetencia, szövegalkotás

LIPPAI EDIT

A gameridentitás története

A játékosítás (gamification) módszertani mozgalma ráirányította a figyelmet a játékos hobbi- és sporttevékenységek szabályrendszerére, hatékony működésmódjára. A 2020-as évekre már mind az oktatásban, mind a marketingben általánosan használt játékelemek eredetije a „gamerkultúra” szellemi termékeiben keresendő. Az előadás betekintést ad ennek a speciális közegnek kialakulására, rétegződésére, az identitását kialakító és fenntartó médiumok és játékok szerepére.

játékosítás, gamification, gamer-kultúra, edularp, játékok

MAISCH PATRÍCIA

A nőnevelés és a honleány eszményének párhuzama a reformkorban

Az előadás a nőnevelés-történet és az olvasóvá nevelés perspektívájából vizsgálja a honleány eszményének reformkori megszületését, jelentéstartalmát és identitásformáló jellegét. A hazai lánynevelő intézetek pedagógiája (primer és szekunder források alapján), a nonformális nevelési terek (sajtó) és női ego-dokumentumok (levelezés, napló) összevetése nyomán kirajzolódhat a korszak új nőideáljának (elsősorban anyai szerepben való) társadalmi jelentősége, megítélése a nemzeti karakter erősítésében.

nőnevelés-történet, honleány, reformkor, olvasóvá nevelés, nemzeti identitás

NÓBIK ATTILA

Magyar és európai identitás a dualizmus-kori neveléstörténeti tankönyvekben

A neveléstörténet-írás a 19. század utolsó harmadában vett lendületet hazánkban. Kutatásomban a dualizmus korának tanítóképzős neveléstörténeti tankönyveit vizsgáltam. Előadásomban azt mutatom be, hogy a tankönyvekben milyen mértékben és módon jelent meg a nemzeti és

európai identitás. Érvélesem szerint világosan látható a magyar neveléstörténeti kánon kialakításának, annak európai kontextusban történő elhelyezésének, és ezzel a tanítójelöltek identitása formálásának igénye a szövegekben.

neveléstörténet-írás, tankönyvek, tanítóképzés, identitásképzés, dualizmus

PAPP KLÁRA

Adolescent Identity Formation

The paper will describe research into adolescent identity formation. Interplay exists between identity and personality and between identity and psychosocial adjustment, as well as academic achievement. There are few indications of a severe identity crisis in adolescence. Studies of narrative identity suggest that the stability of personal identity is greater in adulthood than adolescence and that the stability of ethnic identity is greater in middle and late than in early adolescence.

adolescent identity formation, Erik Erikson's psychosocial theory, role confusion, ethnic identity

ROZGONYI EMŐKE

Komplex művészetterápiás program az önazonosság felfedezéséért

A serdülőkori identitásdiffúzió területén kialakuló anorexia kezelése során a bemutatásra kerülő „Testtérkép”, komplex művészetterápiás módszertan hatékonynak bizonyult. A folyamat alapját az identitás-elemek felfedezése jelenti művészi eszközökkel, amely során olyan rétegek tudnak vizuális reflexiót kapni, melyekhez a verbális hozzáférés nehezített, s amelyek szintézisének, illetve integrálásának a facilitálása jelentős segítséget jelent a serdülőkori identifikációs folyamatok megoldásában. A kutatás reményei szerint az önazonosság kereséséhez, egyben a serdülők én-erejének megerősítése céljával ezt az innovatív módszert a jövőben használni lehetne prevenciók céllal már a középiskolákban is.

„Testtérkép”, művészetterápia, művészetpedagógia, identifikációs folyamat, önazonosság felfedezése

SÁNTHA KÁLMÁN

A tanári identitás és a tanárrá válás folyamatának összefüggései

Az előadás a tanári tevékenységet meghatározó tényezők és azok kutatásmódszertani hátterének kiemelésével vizsgálja a tanárrá válás folyamatát, kiindulópontként felhasználva az identitásra is figyelmet fordító korthageni modellt. Célja kimutatni, hogy a reflexiók összetettségének függvényében miként differenciálódik a pedagógiai tudás, mindez hogyan hat a kezdő és a gyakorlott pedagógusok tevékenységére. A témakört történeti áttekintés során ábrázoljuk, hangsúlyt helyezve a pedagógus tulajdonságlisták, a tanári tevékenység, a gondolkodás, a pedagógiai tudás, valamint a nézet és a reflexió szerepére, továbbá felhívjuk a figyelmet az e területekhez köthető változatos kutatásmódszertani háttérre. Az előadás teoretikus és gyakorlati szempontból egyaránt releváns, biztosítja a tanárrá válás folyamatának többdimenzionális megközelítését.

identitás, tanárrá válás, tanári tevékenység, történeti áttekintés, kutatásmódszertani háttér

SASS JUDIT

Az identitásformáló érzelmi munka

A tudásalapú társadalomban a kognitív mellett előtérbe kerülnek a digitális és a társas-érzelmi készségek. A teljesítmény és az elismerés formálja az önértékelést, a munka így uralhatja az identitást, de illeszkedhet is ahhoz a fizetését vagy a hatékonyság növeléséhez. Az előadás a társas és érzelmi készségek használatára fókuszál a munkahelyi feladatokhoz és interakciókhoz kapcsolódóan. Kiemelten foglalkozik az érzelmi munkával mint a munkahelyi követelményekre válszó érzelemszabályozással, illetve ennek jóllétre és teljesítményre gyakorolt hatásával.

érzelmi munka, önértékelés, jóllét, munkahelyi teljesítmény

SÜTŐ ATTILA

A tanári identitás megértése, a tanárképzésre gyakorolt hatásainak vizsgálata

A tanítással foglalkozó szakirodalom hangsúlyozza az identitás fontosságát a tanárfejlesztésben, de az identitás megértése kihívást jelentő feladat napjainkban is a egyetemi tanárképzés során. Előadásomban áttekintést szeretnék nyújtani a tanári identitással kapcsolatos legújabb viták során feltárt kérdésekről: a fogalom meghatározásának problémája; a cselekvés, az érzelmek, a narratíva és a diskurzushoz kapcsolódó kérdések; a reflexió szerepe; és a kontextuális tényezők hatásának vizsgálatával kapcsolatban. Különös hangsúlyt szeretnék fektetni a pályakezdő tanárookra, kiemelve az identitás jelentőségének tanárképzési programokra gyakorolt hatását. A hallgatói sikeresség egyik fontos komponense a szakmával való azonosulás, a szakmai identitás kialakulása. A későbbi szakmai sikereket alapjaiban határozza meg, hogy a szakmai identitás mennyire letisztult, és mennyire harmonikusan épül be a többi alidentitás közé.

pedagógusidentitás, tanárképzés, tartalomelemzés, tanárfejlesztés, kulcskompetenciák

SZABÓ HAJNALKA PIROSKA

Rosa Luxemburgtól Margaret Thatcherig, avagy női identitások vizsgálata 1949 és 2014 közötti történelemtankönyvekben

Kutatásomban történelemtankönyvek nőképét – mint nemi identifikációs, szocializációs reprezentációt – vizsgáltam, mely kulturális, ideológiai konstrukcióként az adott társadalmi-politikai közeg által nyeri el aktuális jelentéstartalmát és értékét. A tankönyvek identitásképző szerepének vizsgálata egy ún. nőkép-dimenziós modell alapján történt, amely három aspektus: történelmi, tartalmi és didaktikai kontextus mentén rajzolta meg az adott korszak nőképét, a női identitás egyes történelmi konstrukcióit, illetve azok máig ható változásait.

tankönyvelemzés, nő történelem, nőkép-reprezentáció, női identitás, nőkép-dimenziós modell

VASS VILMOS

The relationship between the changing teachers' identity and knowledge concepts in the higher education

The context of the presentation is growing trend of internationalization in higher education, especially focusing on quality of learning and teaching. Educational intelligence and collaborative professionalism play important role in this process. This presentation provides some typologies of knowledge from cognitive psychology and Polanyi's theory. The purpose of the lecture is to introduce some scientific phenomena and feasible scenarios of the relationship between changing teachers' identity and knowledge concepts, especially focusing on the challenges of transformation tacit knowledge in higher education at individual, team and organizational levels.

changing teachers' identity, knowledge, concepts, higher education ts

GERGELY VIKTÓRIA

Magyar mint idegennyelv oktatására használt tankönyv kultúra szempontú elemzése

Az identitáskutatás fontos szerepet játszik a kultúra és a tankönyvelemzés területén is. Az identitás számos tényezőből áll, beleértve a kultúrát, a nyelvet és az életmódot. A nyelvkönyvek a kultúráközvetítés eszközei, és mint ilyen megismertetik azokat az identitáselemeket is, amelyek az adott nemzet sajátjai. Jelen kutatás célja a MagyarOK A1+ című kezdő szintű magyar mint idegennyelv oktatására használt tankönyv kultúra szempontú elemzése. A kutatás eredményei választ adnak arra a kutatási kérdésre, hogy milyen kulturális és identitásbeli aspektusok jelennek meg a tankönyvben. A tankönyvelemzés során kritériumként vizsgáltuk a kulturális sokszínűséget és kulturális autentikus anyagok jelenlétét a tankönyvben.

kultúra, identitás, tankönyvelemzés, nyelvtanulás, magyar mint idegennyelv

HUSZTHY VIOLA

A tanulói autonómia jelene – Kvalitatív kutatás a nyelvtanulói autonómia fejlesztési lehetőségeiről felsőoktatási közegben

Identitásunk fontos része az autonómia, amely az élethosszig tartó tanulás jegyében, a tanulók számára az oktatásban, mint elengedhetetlen komplex, fejlesztendő készség jelenik meg. Az előadás első része egy doktori kutatást megalapozó pilot vizsgálatot mutat be. A fókuszcsoportos interjú eredményei a kutatás fő részét hivatottak megalapozni, amely további, egyéni tanári interjúkat jelent. Az előadás második része ezen interjúk feldolgozásának legfrissebb eredményeire összpontosít, amelyek a tanulói autonómia kapcsán olyan témákat érintenek, mint a motiváció, a célok, a partnerség, a tanári kontroll és tanulói felelősség, valamint a tanári autonómia. A szövegekörpuszok kvalitatív szövegelemzéssel kerültek feldolgozásra.

autonómia, fejlesztés, motiváció, partnerség, kontroll

SZIJÁRTÓ ÁRON

Hiányzó német identitás a német nemzetiségi nyelvoktató általános iskolában

Magyarországon a német nyelv történelmi okokból különleges státusszal rendelkezik. Ez azt jelenti, hogy a német hivatalos státuszát tekintve nemzetiségi nyelvnek minősül a Magyarországon élő német kisebbség miatt. A német nyelv ápolását Magyarországon többek között a német nemzetiségi iskolák biztosítják még azokon a településeken is, ahol a németet anyanyelvként csak a lakosság töredéke beszéli. Jelen kutatás a német identitás állapotát – vélhetően hiányát – kívánja feltárni egy német nemzetiségi általános iskolában, ahol a tanulók homogén csoportot alkotva kizárólag magyar anyanyelvűek.

nemzetiség, német mint nemzetiségi nyelv, német mind idegen nyelv, nemzetiségi iskola, hiányzó identitás

ZSOLNAI MÁRTON

The identity and special role of Hungarian as a foreign language teachers

Beside traditional teacher roles, competences related to multicultural education and intercultural communication are extremely important, but rarely presented today in teacher training in Hungary. Teachers of Hungarian as a foreign language are in a special situation, since in most cases they work with multicultural, mixed-background groups. In the form of questionnaire research, we asked teachers of Hungarian as a foreign language about their role as teachers, their creed and their identity.

teacher roles, identity, Hungarian as a foreign language, multiculturalism, intercultural communication

BAUKO JÁNOS

Identitás és névmenedzselés kétnyelvű környezetben

A tanulmány a tulajdonnevet identitásjelként interpretálja, valamint foglalkozik az identitás és névmenedzselés közötti összefüggésekkel kétnyelvű környezetben. A tulajdonnév mint társadalmi meghatározottságú identitásjel utal az önmagunkkal való azonosság vagy valamely csoporttal való azonosulás érzésére. Kétnyelvű környezetben a kisebbségi nyelven feltüntetett tulajdonnevek növelik a kisebbségi nyelv presztízsét, az egyéni és kollektív identitás kifejezői, etnikai identitásjelölő funkciójuk van. A kisebbségi névhasználat a hivatalos szinten névmenedzselő tevékenységgel támogatható. A szerző bemutatja az általa készülő magyar–szlovák keresztnévszótárt, amely hozzájárulhat a kisebbségi névmenedzseléshez, a szlovákiai magyarok személyneveinek anyanyelven történő anyakönyvezéséhez.

identitás, tulajdonnév, névmenedzselés, kétnyelvű környezet, magyar–szlovák keresztnévszótár

BERTA ANIKÓ

Language and Identity – A New Language and a New Voice

Speakers of multiple languages may realize the peculiar phenomenon that upon switching to another language their voice changes instantly. The way we sound defines us. Do speakers of foreign languages have different language profiles that result in new language identities? According to a Hungarian proverb “Annyi ember vagy, ahány nyelvet beszélsz” translates to “You are as many persons as many languages you speak”, or as the last Hungarian king, Charles IV put it: “Ahány nyelvet beszélsz, annyi embert érsz” / “You are worth of as many persons as many languages you speak”.

linguistic identity, social encounters, immersion, passing, high achievers

CZEGLÉDI SÁNDOR

Hungarian-American attitudes towards the officialization of English in the United States

The paper examines the attitudes and opinions of the representatives of Hungarian-American communities in the United States regarding the officialization of English at federal level in particular, and U.S. language policies in general. The results indicate that while Hungarian-Americans have mostly been trying to maintain their first language (in the private domains), they have also embraced English and assimilated into American society, resenting the alleged ethnolinguistic separatism of Hispanic Americans and their demands for special minority-language accommodations.

Hungarian diaspora, United States, assimilation, language ideologies, official English

CSILLINGH ERIKA

Többynnyelvű gyermekkel a hazától távol

Az előadás a családi nyelvhasználat kérdéseit vizsgálja a nyelvi környezet szerepének szempontjából. Milyen tényezők határozzák meg a szülők kulturális és nyelvi attitűdjét, mi alapján döntenek el, mely nyelvet használják szűk családi körben? Milyen módszerekkel lehet az anyanyelv, mint kisebbségi nyelv fejlődését segíteni? Ezeket a kérdéseket két olyan család példáján keresztül vizsgáljuk meg, akik merőben különböző stratégiákat alkalmazva nevelnek többynnyelvű gyermekeket.

nyelvválasztás, nyelvi attitűd, nyelvpolitika, többynnyelvű család, nyelv és identitás

CSREPKA MÁTÉ – NAVRACSICS JUDIT

Identitás és nyelv kétnyelvűek körében

Interjúrészletek alapján elemezzük a nyelv és a kultúra identitásformáló erejét az egyének önmeghatározásában. Vizsgálatunkban 217 kétnyelvű vett részt. Általánosságokban elmondható, hogy a nyelv sokkal kevésbé

meghatározó az egyén önazonosításában. Vannak olyan kettős kultúrával rendelkező egyének, akik az egyik kultúra nyelvét alig, vagy egyáltalán nem beszélik, holott érzelmileg kötődnek hozzá. Az első nyelv szerepe az első generációnál még vitathatatlan, a második generáció már inkább kétnyelvű, a harmadik generációnál pedig mind a nyelv, mind pedig a kultúra fontossága csökken, azonban a kultúra megmaradhat, míg a nyelv eltűnik.

kétnyelvűség, kettős identitás, etnikai kisebbségek, diaszpóra, bevándorlók

DORÓ KATALIN

Az írói identitás kifejezése és elrejtése nyelvészeti összefoglalókban

A tudományos írást sokáig személytelen, objektív és tisztán empirikus írásnak tekintették, amelynek tartózkodnia kell a személyes hangtól, különösen az egyes szám első személyű névmásoktól és ragozástól. Ugyanakkor az írói identitás egyik fontos kifejezése, hogyan jelenítik meg magukat és a munkájukat a szerzők, használnak-e egyes vagy többes szám első személyt vagy helyette inkább személytelen főnévi és igei szerkezeteket. Előadásomban 2013 és 2022 írt magyar cikkek mellett megjelent 50 angol összefoglalóban vizsgálom a fenti kérdést és összehasonlítom az eredményeket egy párhuzamos nemzetközi és magyar korpusszal.

írói identitás, absztrakt, folyóirat összefoglaló, első személy, személytelen szerkezetek

DURAY ZSUZSA – VÁRNAI ZSUZSA

Mosaics of Ethnic Identity Minority languages in the process of urbanization: The role of language in Arctic indigenous urban identities

This paper presents the volume 'Mosaics of ethnic identity' investigating linguistic and cultural identity among North-Uralic minorities in urban settings and ways of adapting to multilingual contexts. This vol-

ume follows the NKFIH project in the framework of which we explored the situation in three northern urban settlements, home to indigenous North-Uralic peoples in Russia (Khanty Mansiysk and Dudinka) and in Finland (Enontekiö). According to our hypothesis it is not the heritage language that is the primary component of ethnic identity in each of these communities.

arctic, ethnic identity, linguistic identity, indigenous minorities

ERGERT, MARGIT – BROOKS, GREG

SYSPELL – Spelling and writing systematically

Significant orthographic challenges faced by children in both German and English-speaking countries indicate that solely teaching spelling skills through sound-letter correspondences, without systematically addressing the most prevalent patterns, is insufficient. Within SYSPELL, teachers learn about the spelling of trochaic words by focusing on the rhythmic patterns present in spoken and written language. This approach helps children and learners involved to pay attention to these patterns, enabling them to uncover and apply the underlying logic.

spelling, writing, orthography, trochees, errors

FEJES LÁSZLÓ

Válogatott gyökereink

Lükő Gábor neves néprajztudós a népek eredetét a gyökérmetaforával kívánta érzékeltetni. Gondolatai a nyelvtudományban is visszhangra találtak, de maga is gyakran érvelt nyelvi jelenségek alapján, és nyelvtudományi kérdésekben is állást foglalt. Miközben gyökérmetaforájában mindenki sokfelől származik, így az etnikumok, kultúrák éles határai feloldódnak, bizonyos szemléletbeli határokat maga is éles választóvonalnak tartott.

nyelvtörténet, kultúrtörténet, néprajz, nyelvtan, etimológia

FENYVESI ANNA

**Családtörténeti kutatás és a modern identitás:
Egy nyelvész személyes utazása a múltba és vissza a mába**

Az előadás a szerző – nyelvész és egyetemi oktató – családtörténeti kutatásának céljait és eredményeit foglalja össze, amelyet saját, többnyire paraszti felmenőinek családtörténetében folytatott a 18-19. századi Szentesen az elmúlt négy évben. Ezeket az eredményeket a modern közép-kelet-európai identitásnak és konstrukciójának mikrotörténeti, társadalomtörténeti és epigenetikai összefüggései szempontjából tárgyalja.

családtörténet, mikrotörténet, identitás, epigenetika, Magyarország

FORINTOS ÉVA

**Identity construction through communicative choices
in diasporic language use in the USA and Australia**

Minority communities, e.g., immigrant groups, may connect their ethnic identity to language. The aim of this paper is to investigate the relationship between code choice and identity through the analysis of written mixed-language discourse, e.g., codeswitches found in the facebook pages produced by members of the Hungarian diasporic communities in English language dominant countries. The mixed code discourse is a variety that contributors to the facebook pages use intentionally to mark their identity and to highlight their relationship with their heritage within the mainstream language and culture.

bilingualism, code choice, diasporic community, ethnic identity

IVÁNYI ZSUZSANNA

**Önpozicionálás és kollektív identitás a botlatókövek elhelyezése
alkalmából elhangzott megemlékezésekben**

Nemcsak spontán beszélgetésekben, hanem monologikus beszédekben is kimutatható, hogyan értelmezik szerepüket a beszélők, azaz milyen szociális háttérrel vesznek részt a diszkusszióban. Míg a dialógusokban az ön- és társpozicionálások eszközei alakítják a szerepeket, addig a be-

szédekben az önpozicionálás dominál. Az előadás célja bemutatni, hogyan pozicionálják magukat a holokausztáldozatok hozzátartozói, s hogyan jön létre ezáltal egy kollektív identitás.

önpozicionálás, társpozicionálás, kollektív identitás, botlatókő, holokausztáldozat

KARMACSI ZOLTÁN – SASS ENIKŐ

A magyar nyelv identitásjelölő szerepe Kárpátalja turizmusának nyelvi tájképében

A nyelvi tájkép elemzése során fontos nyelvi alkalmazást okait és céljait is megfigyelni. Figyelembe kell venni az idegenforgalomhoz és annak változásokhoz alkalmazkodó többnyelvű jelzéseket, s közben nem hagyjuk figyelmen kívül az ideológiák által determinált nyelvpolitikát se. Előadásunkban a kárpátaljai magyar közösség nyelvi tájképben megjelenő identitását képviselő jelenségeket próbáljuk meg bemutatni: a bottom-up tényezők feltérképezése mellett a top-down tényezők mentén kirajzolódo identitásjelölő jelenségekre is kitérnünk a turizmus kontextusában.

Kárpátalja, nyelvi tájkép, identitás, turizmus, gazdaság

MÁGOCSI NYINA – VARGA ÉVA KATALIN

A pénz nyelvi képe orosz és magyar közmondásokban

A közmondások nemcsak tükrözik és közvetítik egy adott nép gondolkodásmódját és világvépiét, hanem a mindennapi nyelvhasználat során formálják is az egyének a közösség normáival, értékrendjével való önazonosulását. Előadásunkban orosz és magyar közmondásgyűjtemények felhasználásával vizsgáljuk a pénz konceptusát a két nép nyelvi világvépiében. A деньги/péni lexémát és egyes pénznemek nevét tartalmazó közmondások kigyűjtése után fogalomköri elemzést végzünk, kiemeljük a pénzhez való viszonyulásban megmutatkozó identitás-jegyeket, hasonlóságokat és különbségeket.

nyelvi világvépi, közmondások, kontrasztív elemzés, kulturális identitás, lingvokulturológia

NAGY LEVENTE – HORTOBÁGYI ILDIKÓ

A mesterséges intelligencia hatása a nyelvi identitás kialakulására

A mesterséges intelligencia hatása a nyelvi identitás kialakulására. A rohamosan fejlődő technológia (MI, kommunikációs robotok) számos módon megkönnyíti az egyén kommunikációs tevékenységét. Azonban ennek a mesterséges támogatásnak vannak árny oldalai is, mint a nyelvi készség fejlődésének hiánya, a végleges szövegből hiányzó „lélek”, amelyet csak sajátos és természetes nyelvhasználattal tud az egyén kifejleszteni. Előadásunk célja taglalni a mesterséges intelligencia előnyös és hátrányos hatását az egyén több komponensű nyelvi identitásának ki/átalakításában.

nyelvi identitás, AI, technológia, nyelvhasználat, szociolingvisztika

NÁDOR ORSOLYA

Kelet-Közép-Európa nyelvész szemmel

Kelet-Közép-Európával ma már könyvtárnyi szakirodalom foglalkozik, ezek többsége azonban történettudományi munka, amelyek mindig érintik a nyelvi kérdéseket is. Több mint húsz éve kutatom a térség népeinek és nyelveinek nyelvpolitika-történetét. A jelen előadás kérdése az, igazolhatja-e a nyelvtudomány, hogy Európának ez a területe nemcsak történetileg, hanem a nyelvi hálózatok szempontjából is értelmezhető. Feltételezésem szerint igen: a nyelvpolitikai szempontból is sok terhet hordozó térség kulcsfogalma a dialektuskontinuumhoz való viszony, valamint ezzel összefüggésben a nyelv nemzetformáló és kirekesztő erejének érvényesülése.

nyelvpolitika-történet, nyelvi area, dialektuskontinuumok, Ausbau nyelvek

PARAPATICS ANDREA

Nyelvjárási identitás standardközpontú nyelvi kultúrában

Az előadás fiatalabb és idősebb magyarországi magyar beszélők körében végzett empirikus vizsgálatok eredményei alapján foglalkozik a nyelvi tudat és a nyelvjárási identitás kérdésével, vagy inkább prob-

lémakörével. Azzal, miként érzékelik és értékelik a beszélők saját nyelvjárási színezetű nyelvhasználatukat és másokét, különösen a standard nyelvi norma kizárólagosságát hirdető kultúra fényében. Az előadás bemutatja, milyen jelentősége volna, és milyen akadályai vannak a nyelvjárási háttérre vonatkozó önismeret és a pozitív attitűdök kialakításának, de szól – nemcsak nemzetközi, hanem hazai – „jó gyakorlatok”-ról is.

dialektus, nyelvjárási identitás, nyelvváltozat, regionalitás, szociolingvisztika

PELCZÉDER KATALIN

Helynév és identitás (Helynevek a középkori Veszprémben)

A névadás és -használat nemcsak nyelvi, hanem kulturális kérdés is, mivel a tulajdonnév a nyelvi rendszer mellett a kultúrával is szoros kapcsolatban áll. Például egy hely elnevezésével az egyén (vagy a közösség) megteremti annak identitását, egyúttal a magáét is építi a hozzá fűződő viszonyának kifejezésével. Veszprém középkori névállományából két helynévtípust, a patrocíniumi és a személynévi helyneveket mutatom be, ugyanis az identitásjelölő funkció ezekben jelentkezik a legerősebben. Az elsőben a keresztény identitás, a másikban a terület birtoklásához, használatához való jog fejeződik ki.

helynév, identitás, Veszprém, patrocíniumi helynév, személynévi helynév

POPOVA, MARIIA

The position of the Russian language in the Post-Soviet states

After the collapse of the Soviet Union, the Russian speakers became a linguistic minority within the newly-formed independent states aimed at derussification and strengthening of the titular languages. Following the critical approach, the present paper describes the position of the Russian language in the former Soviet republics according to the ethnolinguistic vitality model of Giles (1987) paying special attention to the imbalance of power among the ethnic groups and linguistic restrictions.

language policy, ethnolinguistic vitality, language maintenance, minority studies, Russian language

RAHAL, AICHA

Linguistic Identity and its Contribution to the Development of the Varieties of English: The Case of English in Tunisia

World Englishes has been one of the most thriving branches of English linguistics. Therefore, the emergence of these varieties of English led researchers to question the reasons behind this emergence. This presentation is motivated by what Jenkins (2007) states, the language which individual speakers choose expresses their identities in communication. It aims to investigate the Tunisian context for the purpose of identifying grammatical and pragmatic features of the Tunisian variety of English and their identity. The measurements are based on a collected corpus in Tunisia. Preliminary results show that linguistic transfer contributes to the development of the Tunisian variety of English.

WEs, Tunisian context, transfer, identity

RESZEGI KATALIN

Név és identitás

A nevek használata kapcsán közismert e nyelvi elemeknek az identitásban, identitásformálásban játszott szerepe. Név és identitás kapcsolatában mindenekelőtt a saját név szerepe merül fel, maga a névadás is tekinthető egyfajta identitásalkotásnak. Ugyanakkor más nevek és más névfajták, köztük a helynevek is szerepet játszanak az identitás alakításában. Előadásomban a tulajdonnevek különböző típusaival foglalkozom, melyek fontos szerepet játszanak az identitásjelzésben és az identitásformálásában.

tulajdonnevek, személy- és helynevek, identitás

SINKOVICS BALÁZS

Lokális identitás és ő-zés Szegeden és Hódmezővásárhelyen

A nyelv egyik fontos funkciója az identitás jelzése. Vannak olyan regionális változatok, amelyek feltűnően jelzik a beszélők identitását. Ilyen a szeged környéki ő-ző változat is: az ő-zve beszélőket sokfelé szegediként azonosítják. Idegenekkel szemben sokan kerülnek a használatát, mert a közvélekedés szerint a nyelvjárási beszéd általában a kevésbé iskolázott, falusi beszélők jellemzője. Előadásomban azt mutatom be, hogy szegedi és hódmezővásárhelyi beszélők szerint mennyire fontos az egyéni és a közösségi identitás szempontjából az ő-ző nyelvjárás használata.

nyelvi identitás, szegedi nyelvjárás, stigmatizáció, Szeged, Hódmezővásárhely

SZABÓ MELINDA

Az etnikum mint nemzetformáló erő – az észtek nemzeti identitásának vizsgálata

Az észti nemzeti identitás formálódása tágabb értelmezésben vizsgálható egy etnikumfelfogás felől, szűkebb keretek között a különböző identitásfaktorok összefüggésében is kutatható, amelyek az észti önazonosságot és a közösségi kohéziót alakítják. Ezek az identitáselemek a legtöbb esetben elszakíthatatlanok a nyelvtől, amely az észtek egyik legmeghatározóbb identitásformáló eleme. Az észtek nemzeti identitásának feltérképezése angol nyelvű online kérdőíves felméréssel kezdődött 2022 végén. Jelen előadás a kérdőív nyelvet, nyelvhasználatot, nyelvi környezetet vizsgáló kérdéseire fókuszál.

etnikum, nemzet, identitás, nemzeti identitás, nyelvi identitás

SZABÓ LILLA PETRONELLA

KELET és NYUGAT konceptualizációja a magyar politikai kommunikációban

A politikai diskurzusban KELET és NYUGAT különböző politikai és kulturális régiókat jelöl. A magyar politika gyakran köti össze a NYUGATOT a „haladás”-sal és a „demokráciá”-val, KELETET a „lemaradás”-

sal és „elnyomás”-sal. A kutatás az origo.hu és 24.hu híroldalakon megjelent cikkekben fogalmi metonímiákon keresztül vizsgálja a két fogalmat. A tanulmány rávilágít, hogy a fogalmi metonímia hogyan alakíthatja a kulturális-politikai kontextust KELET és NYUGAT konceptualizálásán keresztül a magyar politikában.

fogalmi metonímia, politikai diskurzus, kelet-nyugat, kognitív nyelvészet, online sajtó

SZABÓ T. ANNAMÁRIA ULLA

Nyelv, kultúra, identitás: két- és többnyelvű családok nyelvi szocializációs stratégiái

A szociolingvisztikai kutatás külföldön élő magyar szülők nyelvi szocializációs stratégiáit vizsgálja, a nyelvválasztás, a kulturális javakhoz való hozzáférés, az identitásstruktúrák felépítése szempontjából. Célja a Kárpát-medencén kívüli európai országokban élő két- és többnyelvű családok nyelvi menedzsmentjének, családi nyelvpolitikájának és nyelvi szocializációs stratégiáinak feltérképezése; összevetése a korábbi kutatási eredményekkel, az előző szülői generációk nyelvi szocializációs stratégiáival és lehetőségeivel.

családi nyelvi menedzsment, európai magyar diaszpóra, identitás, kultúra, nyelvi szocializáció

SZEKRÉNYESNÉ RÁDI ÉVA ÁGOTA

Kulturális identitás a gazdasági kommunikáció kontextusában

A személyes identitásunk az ember alapvetően társas lény volta miatt csak társadalmi kontextusban kap értelmet. A társadalmi identitásnak a kultúra a legmeghatározóbb eleme. Ez azt jelenti, hogy a kulturális identitás olyan értékek, normák, viselkedésminták, tudás- és hagyományrendszerek összessége, amely egy közösség azonosságtudatát annak valamennyi működési területén érzékelhetővé teszi. A kultúraspecifikus perspektíva a külgazdasági kapcsolatokban is meghatározó jelentőséggel bír. Az előadás a kultúrák közötti marketingkommunikáció kihívásait veszi számba.

SZENTGYÖRGYI RUDOLF

„Csácsogó békák” – Szerzetesi identitás egy nyelvemlék tükrében

A középkori magyar kódexirodalom legimpozánsabb darabja a Nagy Lajos király által alapított lövöldi karthauzi monostorban készült. A ma Érdy-kódexként ismert (1526–1527) mű egész évre szóló szentlecké és evangéliumi perikópa fordításainak, prédikációinak és az egyházi év 90 főbb szentje legendáinak gyűjteménye. Utóbbiak közül kiemelkedik a szerzetesrendet alapító Szent Brúnó legendája, többek között azért, mert szerzője nem szóról szóra fordítja a magyar nyelvű legenda forrását, hanem rövidítve beszéddé alakítja, amellyel az életrajz és a történet közvetítésén túl – a rendjével való mondhatni szenvedélyes azonosulással – a Karthauzi Rend korabeli identitását is megfogalmazza.

Érdy-kódex, Karthauzi rend, Szent Brúnó legendája, karthauzi identitás, ciszterciek

ÜRMÖSNÉ SIMON GABRIELLA – KOVÁCS ÉVA

How Greek-Hungarian bilinguals persist in their roots, and how they cherish the Greek traditions in the municipality of Beloianisz

The presentation is based on a case study regarding Greek-Hungarian bilinguals, who have been living in Hungary for decades. We have searched to what extent they foster the Greek traditions, and how they celebrate the Greek festivities in Hungary. We have also investigated, how Greek people consider them in their homeland, and how the Hungarians regard them. With the contribution of the Language Experience and Proficiency Questionnaire we disclosed what typical Greek characteristic features they find in their behaviour and to what extent they consider themselves Greek, and when they resort to code switching.

sense of identity, Greek bilinguals, traditions, code switching, Beloianisz

VANČO ILDIKÓ – ILLÉS DÁNIEL

A szlovákiai magyar regionális nyelvváltozatok használatával kapcsolatos vélekedések a szlovákiai magyar középiskolás diákok körében

Előadásunkban 2022-ben folytatott kutatásunk – melyben Pozsonytól Tiszacsernyőig 793 középiskolás diák vett részt – elsődleges eredményeit mutatjuk be. Kutatásunk célja annak felmérése volt, hogy az adatközlők a közösségi identításban hangsúlyos szerepet játszó nyelvjárások ismeretét előnynek vagy hátránynak tartják-e, és hogy saját bevallásuk szerint milyen mértékben ismerik a saját régiójukban használt nyelvjárást. Választ kerestünk arra is, hogy az adatközlők hogyan vélekednek a nyelvjárás használatáról és annak a regionális identitás kialakításában betöltött szerepéről.

nyelvjárás, attitűd, identitás, nyelvváltozat, nyelvhasználat

VANČO ILDIKÓ – KOZMÁCS ISTVÁN

A szlovákiai magyar nyelvváltozat mint identitásképző tényező vizsgálata

Előadásunkban bemutatott kutatásunk célja annak feltárása volt, hogy a szlovákiai magyar nyelvváltozat milyen szerepet játszik a szlovákiai magyar identitás alakításában egy jövődó véleményformáló csoport, a szlovákiai magyar egyetemisták, főleg a magyar nyelv és irodalom szakos tanárjelöltek között. A felmérésben résztvevőknek többek között a magyarországi standarddal és a szlovákiai magyar nyelvváltozattal, a nyelvnek az identításban betöltött szerepével kapcsolatban kellett véleményüket kifejteniük.

szlovákiai magyar nyelvváltozat, standard nyelvváltozat, identitás

VARGA ÉVA KATALIN – MÁRTON EMESE – INDIG BALÁZS – SÁRKÖZI-LINDNER
ZSÓFIA – PALKÓ GÁBOR

Mi, magyarok, határon innen és túl. Nemzetjelölő szavaink erdélyi és magyarországi hírportálok tükrében

Előadásunkban az erdélyi és a magyarországi magyarok saját magukra és más nemzettársaikra vonatkozó nemzetjelölő megnevezéseit vizsgáljuk. A következő kérdésekre keresünk választ: Egyezéseket vagy különbségeket mutatnak-e a nemzetjelölők? Milyen értékítéletek, attitűdök fogalmazódnak meg a nemzetjelölőkön keresztül? A fizikailag létező határ vagy az egységes nemzettudat az identitás fő befolyásoló tényezője? Elemzésünket erdélyi hírportálok 2019 és 2021 közötti híryanagából álló és magyarországi internetes szövegkorpuszokon végezzük.

nemzetjelölők, nemzeti identitás, erdélyi nyelvhasználat, internetes hírportálok, korpuszalapú elemzés

Tér és identitás // Space and Identity

AGG ZOLTÁN

Veszprémi leszek, míg folyik a vérem...

A területi identitás kérdéseivel még az 1990-es években kezdem foglalkozni. Ezen belül a megyei identitást, a megyeszékhelyek szerepét kiemelten vizsgáltam. Veszprém, mint püspöki székhely 1945–1970 között ennek hátrányait érezte, mert akkor az iparvárosok fejlesztése volt a cél. Az egyetem alapítása is a vegyipar fejlesztéséhez kapcsolódott, s csak a 90-es években indult el a nyelvi (át)képzés bázisán a tanárképzés, akkor jöttek létre a bölcsész- és társadalomtudományi, majd a közgazdasági szakok. Hogyan jutott el a város mégis az Európa Kulturális fővárosa címig?

Veszprém, Balaton, városfejlesztés, egyetem, kultúra

FÜLÖP CSENGE

Alternatív regionális építészet Máramaroson

A máramarosi régió a román nemzeti kultúra fontos részét képezi, kiemelt szerepe leginkább hagyományos népi építészetének és természeti értékeinek köszönhető. Bár az épített örökség eltűnőfélben van, az utóbbi évtizedben épült házak, épületbővítések formai és anyaghasználatbeli megoldások által próbálják újra átvenni a korábban jellemző hagyományos faépítészet elemeit – egyfajta visszanepiesítés történik. A kutatás feltevése szerint az új építkezések formai megjelenésük által próbálják erősíteni a régió identitásformáló szerepét, miközben a környezetbe való beépüléssel pontosan a táj és az eredeti jelentések átalakításához járulnak hozzá.

Máramaros, nemzeti tér, regionális építészet, épített örökség, neorosztikus

HOSSZU ERZSÉBET

Identitás és Hely – A helyidentitás és a helykötődés fejlesztésének gyakorlati lehetőségei egy budapesti hajléktalan szálló esetén keresztül

Mi a jelentőség a helyvesztésnek és a helykötődésnek az identitásunk szempontjából? Milyen kihívásokat állítanak a bentlakásos szociális intézmények fizikai adottságai a helyidentitás kontextusában? Az előadás a Moholy-Nagy Művészeti Egyetemen zajlott KFI kurzus folyamatán és eredményein keresztül mutatja be, hogy az interdiszciplináris tervezéssel hogyan fejleszthető egy átmeneti szálló épített környezete azzal a céllal, hogy az ott élő emberek kötődési pontokat fejleszthesenek.

helyvesztés, helykötődés, hajléktalanság, interdiszciplinaritás, átmeneti szálló

NAGY MÁRTON

Régiúj építészet – reflektív tárgyalgatás

A „régijű” kifejezést Miroslav Siktől kölcsönözöm. Az „oldnew” egy tervezési módszer, mely a kontextus megértésén alapul és a kortárs művészet és építészet koncepció orientált természetében rejlő feszültségre adható egyik lehetséges alkotói válasz. A módszer, mely a reflexiót helyezi előtérbe, egy képzőművészeti analógia az assemblage segítségével írható le, mely során használaton kívüli dolgokat új összefüggésbe helyezve az elemek többlet tartalomra tesznek szert. A kulcsszó a tartalék, ami lehet pusztán anyag, egy történet vagy egy kulturális modul.

regijű, assemblage, reflexió, tartalék, tárgyalgatás

NEDECZKY ZSOLT

Identitáskeresés épületek újrahasznosításakor

Egy meglévő épület újrahasznosítása, és ezáltal átalakítása az eredeti tér vagy struktúra újragondolásával jár. Ez a munka magában hordozza

a bontás, csere vagy hozzáépítés folyamatát. Martin Boesch svájci építész egy kortárs megközelítést dolgozott ki az újrahasznosításra, melyben az egyik legfontosabb építészeti feladatnak az épület identitásának megerősítését fogalmazta meg. Az identitáskeresés módszereit és stratégiáit tárom fel vizsgálva, hogy ezek hogyan befolyásolják az továbbtervezés folyamatát.

újrahasznosítás, identitás, érték

Résztevők // Participants

Név / Name	Intézmény / Affiliation	E-mail
Agg Zoltán	Pannon Egyetem	comitatus91@gmail.com
Ágoston-Kostyál Csilla	Eötvös Loránd Tudományegyetem	agoston.csilla@ppk.elte.hu
Baloghné Tóth Katalin	ELKH Bölcsészettudományi Kutatóközpont	thkatih@gmail.com
Baranyiné Kóczy Judit	Pannon Egyetem	baranyine.judit@mftk.uni- pannon.hu
Bauko János	Nyitrai Konstantin Filozófus Egyetem	jbauko@ukf.sk
Bátyi Szilvia	Pannon Egyetem	batyi.szilvia@mftk.uni- pannon.hu
Beck-Zaja Mónika	Eszterházy Károly Katolikus Egyetem	zaja_monika@yahoo.fr
Berta Anikó	Pécsi Tudományegyetem	aniko.bera@aok.pte.hu
Bilá, Magdaléna	University of Prešov	magdalena.bila@unipo.sk
Bodnár Éva	Pannon Egyetem	bodnar.eva@mftk.uni- pannon.hu
Borián Kata	Pannon Egyetem	kata.borian@gmail.com
Brooks, Greg	Greg Brooks Literacy Consultancy Ltd.	g.brooks@sheffield.ac.uk
Czeglédi Sándor	Pannon Egyetem	czegledi.sandor@mftk.uni- pannon.hu
Csatár Péter	Debreceni Egyetem	csatarpeter@unideb.hu
Cserniczkó István	Pannon Egyetem, II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola	cserniczko.istvan@kmf.org.ua
Csillingh Erika	Pannon Egyetem	csillingh.erika@mftk.uni- pannon.hu
Csrepka Máté	Pannon Egyetem	mate.csrepka@gmail.com
Dánél Mónika	Eötvös Loránd Tudományegyetem	danel.monika@btk.elte.hu
Di Blasio Barbara	Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem	diblasio-barbara69@gmail.com
Dobos Csilla	Miskolci Egyetem	doboscsilla52@gmail.com
Doró Katalin	Szegedi Tudományegyetem	dorokati@lit.u-szeged.hu
Drengubiak, Ján	University of Prešov	jan.drengubiak@unipo.sk
Duray Zsuzsa	ELKH Nyelvtudományi Kutatóközpont	duray.zsuzsa@nytud.mta.hu
Ergert, Margit	IDEUM Education Gmbh	margit.ergert@ideum- education.com

Fábián Gyöngyi	Pannon Egyetem	fabian.gyongyi@mftk.uni-pannon.hu
Fejes László	ELKH Nyelvtudományi Kutatóközpont	fejes.laszlo@gmail.com
Fekete Richárd	Pannon Egyetem	fekete.richard@mftk.uni-pannon.hu
Fenyvesi Anna	Szegedi Egyetem	fenyvesi@lit.u-szeged.hu
Forgács Attila	Pannon Egyetem	drforgacsattila@gmail.com
Forintos Éva	Pannon Egyetem	forintos.eva@mftk.uni-pannon.hu
Fülöp Csenge	Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem	fulopcsenge@edu.bme.hu
Gergely Viktória	Nyitrai Konstantin Filozófus Egyetem	vgergelyova@ukf.sk
Gnitiev, Sergei	Pannon Egyetem	gnitiev.sergei@outlook.com
Gulyás Klára	Tokaj-Hegyalja Egyetem	gulyas.clara@gmail.com
Gyáni Gábor	ELKH Bölcsészettudományi Központ	visgyani@ceu.edu
Haase Zsófia	Debreceni Egyetem	haase.zsofia@arts.unideb.hu
Heltai Pál	Széchenyi István Egyetem, Pannon Egyetem, Kodolányi János Főiskola	pal.heltai@gmail.com
Hortobágyi Ildikó	Pannon Egyetem	hortobagyi.ildiko@mftk.uni-pannon.hu
Horváth Zsuzsa	Pázmány Péter Katolikus Egyetem	zsuhorvath@outlook.com
Hosszu Erzsébet	Moholy-Nagy Művészeti és Design Egyetem	hosszu.erzsbet@gmail.com
Huszthy Viola	Eszterházy Károly Katolikus Egyetem	violahuszthy@gmail.com
Illés Dániel	Nyitrai Konstantin Filozófus Egyetem	daniel.illes@ukf.sk
Incze Emese	Pannon Egyetem	emeseincze23@gmail.com
Indig Balázs	Eötvös Loránd Tudományegyetem	indig.balazs@btk.elte.hu
Iványi Zsuzsanna	Debreceni Egyetem	ivanyizsuzsa@unideb.hu
James, Petra	Université libre de Bruxelles	petra.james@ulb.be
Kačmárová, Alena	University of Prešov	alena.kacmarova@unipo.sk
Kálai Sándor	Debreceni Egyetem	kalaisandor@gmail.com
Karmacsai Zoltán	II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola, Hodinka Antal Nyelvészeti Kutatóközpont	kozi1526@gmail.com

Kéry Anna Lilla	Pázmány Péter Katolikus Egyetem	keryannalilla@gmail.com
Konkoly Sándor	Pécsi Tudományegyetem	geogrande@gmail.hu
Kotics József	Miskolci Egyetem	jozsef.kotics@uni-miskolc.hu
Kovács Gábor	Pannon Egyetem	kovacsgabesz1@gmail.com
Kovács Gáborján	Pannon Egyetem	gaborjan66@yahoo.com
Kovács Éva	Nemzeti Közszolgálati Egyetem	kovacse@uni-nke.hu
Kovács Vanda	Közös Pontok Közösség- és Településfejlesztő Nonprofit Kft.	vanda@kozossegtertelepules.hu
Kozmács István	Nyitrai Konstantin Filozófus Egyetem	kozmacsistvan@gmail.com
Köninger Szilárd	CAN Architects Studio Kft.	koninger.szilard@canarchitects.hu
Kubinger-Pillmann Judit	Pannon Egyetem	kubinger-pillmann.judit@mftk.uni-pannon.hu
Ladányi István	Pannon Egyetem	ladanyi.istvan@mftk.uni-pannon.hu
Lamos Péter	Veszprém 2030 Műszaki Infrastruktúra Fejlesztő Kft.	peter.lamos@veszprem2030.hu
Lenart-Cheng, Helga	Saint Mary's College of California	hl4@stmarys-ca.edu
Lévai Ruth Karin	Miskolci Egyetem	ruth.karin.levai@uni-miskolc.hu
Lippai Edit	Kutató Tanárok Országos Szövetsége, Pannon Egyetem, Eötvös Loránd Tudományegyetem	edit.lippai.hu@gmail.com
Llamos, Carmen	University of York	carmen.llamas@york.ac.uk
Madarasi-Papp Rita	i-quadrat hungária kft.	madarasirita@gmail.com
Mágocsi Nyina	Budapesti Corvinus Egyetem	nyina.magocsi@uni-corvinus.hu
Maisch Patrícia	Pécsi Tudományegyetem	maischpatricia@gmail.com
Márton Emese	Eötvös Loránd Tudományegyetem	mese_120@yahoo.com
Mekis D. János	Pécsi Tudományegyetem	mekis.d.janos@gmail.com
Menyhárt Krisztina	Eötvös Loránd Tudományegyetem	menyhart.krisztina@btk.elte.hu
Munteanu, Daniel-Tudor	Unfolding Pavilion	danielmunteanu@yahoo.com
Nádor Orsolya	Károli Gáspár Református Egyetem, Univerzita Komenského v Bratislave	nador.orsolya@kre.hu

Nagy Levente	Pannon Egyetem	nagy.levente.antal@gmail.com
Nagy Márton	Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem	nagy.marton@epk.bme.hu
Nagyné Mandl Erika	Magyar Agrár és Élettudományi Egyetem	castrum7@gmail.com
Navracsics Judit	Pannon Egyetem	navracsics.judit@mftk.uni-pannon.hu
Navracsics Tibor	Eötvös Loránd Tudományegyetem	tibor.navracsics@tfm.gov.hu
Nedeczky Zsolt	Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem	nedeczky.zsolt@gmail.com
Nóbik Attila	Szegedi Tudományegyetem	nobik.attila@szte.hu
Oláh Miklós	Balaton Integrációs és Fejlesztési Ügynökség Közhasznú Nonprofit Kft.	olahmiklos@balatonregion.hu
Orbán Jolán	Pécsi Tudományegyetem	orbanjolan@gmail.com
Orr, Raymond	Dartmouth College	Raymond.I.Orr@dartmouth.edu
Palkó Gábor	Eötvös Loránd Tudományegyetem	palko.gabor@btk.elte.hu
Papp Ágnes Klára	Károli Gáspár Református Egyetem	agnesklarapapp@gmail.com
Papp Klára	Case Western Reserve University	KlaraKPapp@gmail.com
Parapatics Andrea	Pannon Egyetem	parapatics.andrea@mftk.uni-pannon.hu
Pataki Éva	Debreceni Egyetem	vicapataki@yahoo.com
Pataky Adrienn	Eötvös Loránd Tudományegyetem	adriennp@gmail.com
Pelczéder Katalin	Pannon Egyetem	pelczederk@gmail.com
Perjés István	Pannon Egyetem	perjes.istvan@mftk.uni-pannon.hu
Pléh Csaba	Közép-európai Egyetem	vispleh@ceu.edu
Popova, Mariia	Pannon Egyetem	mariiapopova.izh@gmail.com
Protassova, Ekaterina	University of Helsinki	ekaterina.protassova@helsinki.fi
Rahal, Aicha	Pázmány Péter Katolikus Egyetem	aicharahal00@gmail.com
Rákai Orsolya	Szegedi Tudományegyetem	rakai.orsolya@szte.hu
Reszegi Katalin	Debreceni Egyetem	kataszakall@gmail.com
Riszovannij Mihály	Paris Lodron Universität Salzburg	mihaly.riszovannij@plus.ac.at
Rozgonyi Emőke	Semmelweis Egyetem	em.rozgonyi@gmail.com

Rudisch Ferenc	Szegedi Tudományegyetem	ifjrudfer@gmail.com
Salamon Zsóka	Pannon Egyetem	salamonzsoka2003@gmail.com
Sántha Kálmán	Pannon Egyetem	santha.kalman@mftk.uni-pannon.hu
Sárközi-Lindner Zsófia	Eötvös Loránd Tudományegyetem	lindner.zsofia@btk.elte.hu
Sass Enikő	II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola	sass.eniko@kmf.org.ua
Sass Judit	Pannon Egyetem	sass.judit.gabriella@mftk.uni-pannon.hu
Sinkovics Balázs	Szegedi Tudományegyetem	sinkovics24@gmail.com
Smiló Dávid	Paradigma Ariadne	david@paradigmaariadne.com
Struck, Wolfgang	Universität Erfurt	wolfgang.struck@uni-erfurt.de
Sütő Attila	Eszterházy Károly Katolikus Egyetem	sutoati92@gmail.com
Swoboda, Tomasz	University of Gdańsk	tomasz.swoboda@ug.edu.pl
Szabó Hajnalka Piroska	Pécsi Tudományegyetem	szabohajnalkapiroska@gmail.com
V. Szabó László	Pannon Egyetem	vszabol@freemail.hu
Szabó Lilla Petronella	Budapesti Corvinus Egyetem	lilla.szabo@uni-corvinus.hu
Szabó Melinda	Pannon Egyetem	vigh.szabo@gmail.com
Szabó Rebeka	Pannon Egyetem	szaborebeka04@gmail.com
Szabó T. Annamária Ulla	Eötvös Loránd Tudományegyetem	szabotannamaria@btk.elte.hu
Szávai Dorottya	Pannon Egyetem	szavidorottya@gmail.com
Székrenyesné Rádi Éva Ágota	Nemzeti Közszolgálati Egyetem	radieva529@freemail.hu
Szemerey Samu	Kortárs Építészeti Központ	samu.szemerey@kek.org.hu
Szentandrás Dóra	Moholy-Nagy Művészeti és Design Egyetem	szentandrasi.dora@mome.hu
Szentgyörgyi Rudolf	Eötvös Loránd Tudományegyetem	szentgyorgyi.rudolf@btk.elte.hu
Szentgyörgyi Szilárd	Pannon Egyetem	szentgyorgyi.szilard@mftk.uni-pannon.hu
Szigeti Mónika Veronika	Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem	borka76@gmail.com
Szijártó Zsolt	Pécsi Tudományegyetem	szijarto.zsolt@commonline.hu
Szijártó Áron	Pannon Egyetem	szijarto.aron@mftk.uni-pannon.hu
Szili Cintia	Pannon Egyetem	szilicintia0628@gmail.com
Szmeskó Gábor	Szegedi Tudományegyetem	gabor@szmesko.hu
Tábori Ferenc	Pannon Egyetem	tabori.ferenc@mftk.uni-pannon.hu

Takács Amarilla	Pannon Egyetem	takacs.amarilla8@gmail.com
Taşdemir, Nilay Nur	Eötvös Loránd Tudományegyetem	n.n.tasdemir@gmail.com
Thomka Beáta	Pécsi Tudományegyetem	thomkabeata@gmail.com
Tóth Benedek	Pannon Egyetem	toth.benedek@mftk.uni- pannon.hu
Tóth József Péter	Pannon Egyetem	toth.jozsef@mftk.uni- pannon.hu
Utasi Csilla	Újvidéki Egyetem	csilla.utasi@gmail.com
Ürmösné Simon Gabriella	Nemzeti Közszolgálati Egyetem	Simon.Gabriella@uni-nke.hu
Vančo Ildikó	Nyitrai Konstantin Filozófus Egyetem	vancoildiko@gmail.com
Varga Éva Katalin	Semmelweis Egyetem	vekati@gmail.com
Varga Kende Lőrinc	Pannon Egyetem	varga.kende.lorinc@mftk.uni- pannon.hu
Várnai Zsuzsa	ELKH Nyelvtudományi Kutatóközpont	varnai.zsuzsa@nytud.hu
Vass Vilmos	Budapesti Metropolitan Egyetem	vvass@metropolitan.hu
Vörös Tamás	Veszprémi Főegyházmegye / Castellum Vagyonkezelő Igazgatóság	foepitesz@veszpremiersekseg. hu
Vraukó Tamás	Miskolci Egyetem	vraukotamas@gmail.com
Wettstein Domonkos	Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem	wettstein.domonkos@gmail.co m
Yelenevskaya, Maria	Technion – Israel Institute of Technology	y maria@technion.ac.il
Zámbó Bianka	Pannon Egyetem	zambobianka@gmail.com
Zsigmond Anikó	Pannon Egyetem	zsigmond.aniko@mftk.uni- pannon.hu
Zsolnai Márton	Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem	zsolnai.marci@gmail.com